

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS ŽUVININKYSTĖS TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS LEIDIMŲ
IŠDAVIMO BEI ŽVEJYBOS KVOTŲ PASKIRSTYMO IR PERSKIRSTYMO
ORGANIZAVIMO IR KONTROLĖS VEIKLOS SRITYSE**

TURINYS

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI.....	2
2. KORUPCIJOS RIZIKA ŽUVININKYSTĖS TARNYBOS LEIDIMŲ IŠDAVIMO BEI ŽVEJYBOS KVOTŲ PASKIRSTYMO IR PERSKIRSTYMO ORGANIZAVIMO IR KONTROLĖS VEIKLOS SRITYJE	4
2.1 Neužtikrintas detalus komisijų posėdžių eigos fiksavimas rengiant posėdžių protokolus ir darant garso ir (ar) vaizdo įrašus	8
2.2 Nesant patvirtintos tvarkos Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos ir Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos posėdžiai vykdyti nuotoliniu būdu..... Klaida! Žymelė neapibrėžta.	
2.3 Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos sudėtis keičiama prieš posėdžius.....	11
2.4 Neaiškus Žuvininkystės tarnybos atliekamų tikrinimų reglamentavimas, nenustatyta nuotoliniu būdu atliekamų tikrinimų tvarka	12
2.5 Nedetalizuoti kai kurie ūkio subjektų atrankos planiniams patikrinimams atlikti kriterijai, taip pat nenustatytas jų lyginamasis svoris	15
2.6 Ne visada laikomasi nustatyto termino informuoti ūkio subjektą apie planinį tikrinimą.....	15
2.7 Ne visada užtikrinamas mažiausias ūkio subjektų tikrinimus atliekančių pareigūnų skaičius	17
2.8 Nenustatyta ūkio subjektų veiklos patikrinimo kontrolinių klausimynų pildymo tvarka	17
2.9 Ūkio subjektų veiklos tikrinimo aktai ne visada pildomi vadovaujantis patvirtinta tvarka, ne visada iš tikrinimo akto aiškūs patikrinimų rezultatai	20
2.10 Nenustatyta, kuriuos veiksmus privaloma atlikti tikrinant žvejybos laivą, įmonę (grandį).....	23
2.11 Į žvejybos stebėtojų sąrašą įtraukus Žuvininkystės tarnybos pareigūnus gali būti neužtikrinamas nešališkas verslinės žvejybos jūrų vandenyse priežiūros vykdymas	27
2.12 Tobulintina žvejybos stebėtojų atitikties nustatytiems reikalavimams tikrinimo tvarka	29
2.13 Vertinant didžiausias galimas ūkio subjektui žvejybos galimybes remiamasi tik pateikta deklaracija apie ryšius su kitais ūkio subjektais	31
3. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS).....	34
4. PASIŪLYMAI.....	36
5. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ĮVERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA	38

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba) leidimų išdavimo bei žvejybos kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės veiklos srityse atlikta pirmą kartą.

Analizuotas laikotarpis nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d., tačiau kai kuriais atvejais pateikiama pavyzdžių iš vėlesnio laikotarpio.

Tikslas – antikorupcinio požiūriu įvertinti Žuvininkystės tarnybos veiklą leidimų išdavimo ir kontrolės bei žvejybos kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės veiklos srityse, nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidų darbuotojams padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, ir pateikti pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir Žuvininkystės tarnybos veiklą padarytų skaidresnę.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Išanalizavus praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Pasiūlyti korupcijos riziką ir (ar) jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas – Žuvininkystės tarnybos veikla analizuojamoje veiklos srityje.

Subjektas – Žuvininkystės tarnyba.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė.
2. Interviu metodas (Žuvininkystės tarnybos atstovams pateikti klausimai telefonu ir el. paštu iš el. pašto dėžutės agne.putrimiene@sttl.lt).
3. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (duomenų bazės, interneto svetainės, informacija žiniasklaidoje ir pan.).

Atliekant korupcijos rizikos analizę išnagrinėta ir (ar) įvertinta:

1. Išvados dėl korupcijos rizikos analizės 1 priede nurodyti teisės aktai, dokumentai ir informacija.
2. Europos Komisijos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėse skelbiama informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.
3. Žuvininkystės tarnybos atstovų raštu, elektroniniu paštu, telefonu ar per susitikimus pateikta informacija apie darbo praktiką ir veiklos rezultatus analizuojamose veiklos srityse.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų, duomenų ir kitų šaltinių analize. Rengiant išvadą taip pat buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m.

spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos¹ 15 punkte nustatytus kriterijus, įvertinant:

- 1) išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės;
- 2) sociologinių tyrimų duomenis;
- 3) galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose srityse;
- 4) darbuotojų ir padalinių atstumą nuo centrinio padalinio;
- 5) darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją;
- 6) darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygį;
- 7) įprastos darbo tvarkos laikymąsi;
- 8) darbuotojų rotacijos lygį;
- 9) atliekamos veiklos ir sudaromų sandorių dokumentavimo reikalavimus;
- 10) teisės aktų priėmimo ir vertinimo sistemą;
- 11) veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jeigu dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, buvo laikoma, kad jų nėra.

¹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B96A881B578F>.

2. KORUPCIJOS RIZIKA ŽUVININKYSTĖS TARNYBOS LEIDIMŲ IŠDAVIMO BEI ŽVEJYBOS KVOTŲ PASKIRSTYMO IR PERSKIRSTYMO ORGANIZAVIMO IR KONTROLĖS VEIKLOS SRITYJE

Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas² (toliau – Žuvininkystės įstatymas) reglamentuoja visuomeninius santykius, atsirandančius žvejojimo, žuvų išteklių valdymo, išsaugojimo ir atkūrimo, akvakultūros, žuvų perdirbimo ir žuvininkystės produktų tiekimo rinkai srityse. Pagal minėto įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostatas žuvininkystės sektoriaus valstybinį valdymą atlieka Žemės ūkio ministerija ir Aplinkos ministerija. Žemės ūkio ministerija formuoja Lietuvos Respublikos žuvininkystės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja (prižiūri) jos įgyvendinimą, dalyvauja formuojant Europos Sąjungos bendrąją žuvininkystės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja (prižiūri) jos įgyvendinimą, žuvininkystės tyrimus jūrų vandenyse, vykdo žuvų išteklių naudojimo kontrolę (priežiūrą) jūrų vandenyse. Aplinkos ministerija – formuoja vidaus vandenų žuvų išteklių naudojimo ir kontrolės (priežiūros) politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja (prižiūri) jos įgyvendinimą, žuvininkystės tyrimus vidaus vandenyse. Abi minėtos ministerijos formuoja vidaus vandenų žuvų išteklių išsaugojimo ir atkūrimo politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja (prižiūri) jos įgyvendinimą.

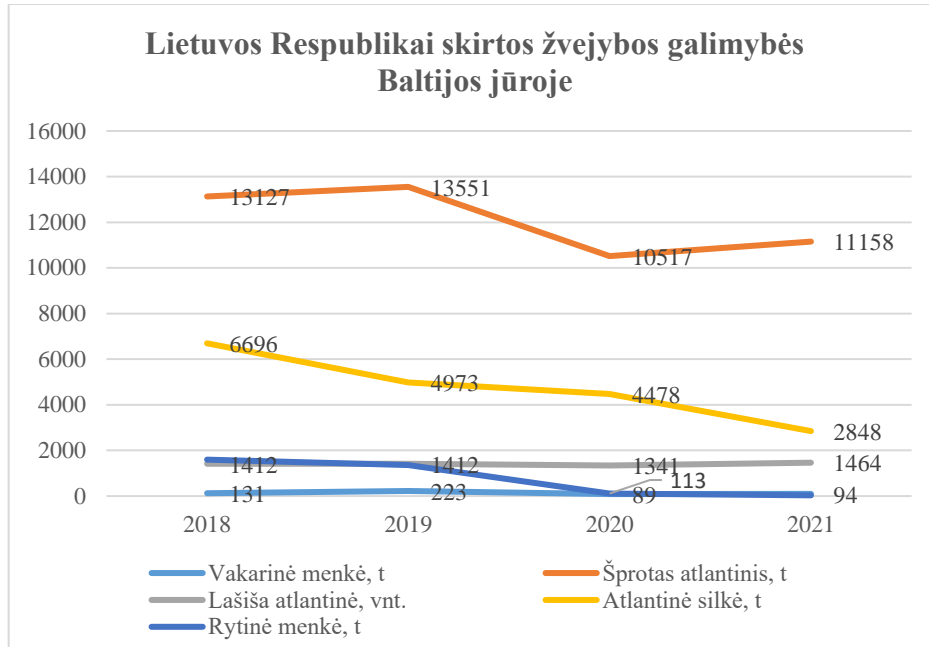
Atlikdami korupcijos rizikos analizę vertinome žuvų išteklių naudojimo kontrolę (priežiūrą) jūrų vandenyse, taip pat ir individualių žvejojimo galimybių (kvotų) skirstymą ir perskirstymą, žvejojimo leidimų išdavimą, už kurių vykdymą atsakinga Žuvininkystės tarnyba, kaip Žemės ūkio ministerijai pavaldi įstaiga.

Pažymėtina, kad žvejojimo leidimų išdavimui būtina sąlyga yra ūkio subjekto turimos individualios žvejojimo galimybės, kurių dydis priklauso nuo visai Lietuvai skirtų žvejojimo galimybių. Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 50 dalyje nustatyta, kad žvejojimo galimybės – valstybei suteikiama teisė žvejoti tam tikros rūšies žuvis tam tikrame geografiniame žvejojimo rajone, išreiškiamą leidžiamu sugauti tam tikros rūšies žuvų kiekiu ir (ar) žvejojimo pastangomis. Lietuvai žvejojimo galimybes tiek tolimuosiuose regionuose, tiek Baltijos jūroje skiria Europos Sąjunga.

Kalendorinių metų pradžioje paskelbus reglamentą, kuriuo skiriamos Lietuvai žvejojimo galimybės tolimuosiuose žvejojimo regionuose, Žuvininkystės tarnyba paskaičiuoja individualias žvejojimo galimybes tonomis ir žvejojimo dienomis Lietuvos ūkio subjektams pagal jų turimą perleidžiamąją teisę. Ūkio subjektams skiriamos individualios žvejojimo galimybės tvirtinamos Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu. Likusios pagal perleidžiamąją teisę nepaskirstytos individualios žvejojimo galimybės parduodamos aukciono būdu.

² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.104591/asr>.

Lietuvai skiriamos žvejybos galimybės Baltijos jūroje patvirtinamos atskiru reglamentu, pavyzdžiui, žvejybos galimybės 2021 metams buvo patvirtintos Tarybos reglamentu (ES) 2020/1579 2020 m. spalio 29 d.³ Lietuvai Baltijos jūroje paskirtų žvejybos galimybių dydžiai 2018–2021 m. pateikiami žemiau esančiame paveikslėlyje.

Kaip matome iš paveikslo Lietuvai skiriamos vakarinių ir rytinių menkių, šprotų, silkių ir lašių žvejybos galimybės. Iš penkių rūšių žuvų 2021 m., lyginant su 2020 m., sumažėjo Lietuvai skiriamos silkių žvejybos galimybės. Didžioji dauguma paveikslėlyje pavaizduotų žuvų žvejybos galimybių yra paskiriama Lietuvos Respublikoje registruotiems ūkio subjektams.

Įsigaliojus Tarybos reglamentui, kuris nustato Lietuvai skiriamas žvejybos Baltijos jūroje kvotas, jei ūkio subjektams yra suteiktos perleidžiamosios teisės, Žuvininkystės tarnyba apskaičiuoja kiekvienam ūkio subjektui pagal suteiktą perleidžiamąją teisę priklausančias kvotas, jas patvirtina Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu ir paskelbia jų dydžius Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje. Paskirtų kvotų dydžiai taip pat skelbiami ir Žemės ūkio ministerijos interneto svetainėje. Ūkio subjektams skiriamų kvotų dydžiai apvalinami iki sveiko skaičiaus tonomis. Pažymėtina, kad pagal Žuvininkystės įstatymo 17⁵ straipsnio 2 dalį ūkio subjektams paliekamas žvejybos galimybių rezervas minėto straipsnio 3 dalyje numatytiems tikslams.

Perleidžiamosios teisės į žvejybos galimybes Baltijos jūroje 2020–2034 metais buvo paskirstytos 2019 m. gruodžio 27 d. Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos posėdžio protokolu Nr. ŽKB-9(6.1)⁴. Perleidžiamųjų teisių į žvejybos galimybes paskirstymas

³ Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R1579>.

⁴ Prieiga internete: https://zuv.lt/wp-content/uploads/2021/07/ZKB-9_be_paraso.pdf.

pateikiamas žemiau esančioje lentelėje pagal didžiausią perleidžiamųjų teisių procentą gavusius ūkio subjektus.

Ūkio subjektas	Menkės, proc.	Ūkio subjektas	Strimelės, proc.	Ūkio subjektas	Šprotai, proc.
AB "Senoji Baltija"	22,888	UAB "Baltijos šprotai"	30,089	UAB "Baltijos šprotai"	30,382
UAB "Baltijos žuvys"	8,16	UAB "Banginis"	26,395	UAB "Banginis"	28,027
UAB "Spika"	8,03	UAB "Monistico"	7,993	UAB "Monistico"	8,694
E. Narbuto individuali įmonė	6,593	UAB "Krantas LT"	4,385	AB "Senoji Baltija"	5,849
UAB "Baltijos jūra"	6,196	UAB "Prekybos namai Aistra"	4,226	UAB "Krantas LT"	4,756
UAB "Banginis"	6,088	UAB "Baltijos žuvys"	4,177	UAB "Spika"	4,531
UAB "Starkis"	3,97	UAB "Stekutis"	3,177	UAB "Baltijos žuvys"	3,881
UAB "Stekutis"	3,646	UAB "Froja"	2,285	UAB "Baltijos jūra"	2,365
UAB "Prekybos namai Aistra"	3,591	UAB "Baltijos jūra"	1,646	UAB "Froja"	1,75
UAB "Ramsun"	3,417	UAB "Ramsun"	0,986	UAB "Prekybos namai Aistra"	1,735
UAB "Monistico"	2,54	AB "Senoji Baltija"	0,675	UAB "Stekutis"	1,317
UAB "Krantas LT"	1,964	UAB "Spika"	0,627	UAB "Ramsun"	0,7
		UAB "Starkis"	0,339	UAB "Starkis"	0,013
Iš viso:	77,083	Iš viso:	87,00	Iš viso:	94,00

Pažymėtina, kad skirstant perleidžiamąsias teises į žvejybos galimybes vertinama konkretaus ūkio subjekto vykdyta žvejybos veikla. Pagal Žuvininkystės įstatymo 17⁴ straipsnio 7 dalies nuostatas ūkio subjektui pagal atskaitos duomenis teisė į žvejybos galimybes suteikiama, jeigu bent vienus metus iš paskutinių 2 kalendorinių metų iki tų metų, kuriais yra suteikiamos teisės į žvejybos galimybes, jis naudojo (išskyrus atvejį, jeigu ūkio subjektas nenaudojo individualių žvejybos galimybių dėl nenugalimos jėgos aplinkybių) individualias žvejybos galimybes tos rūšies žuvų, į kurių žvejybos galimybes yra suteikiama teisė, jeigu tuo laikotarpiu tos rūšies žuvų žvejyba nebuvo draudžiama. Pagal atskaitos duomenis suteikiamos perleidžiamosios teisės apskaičiavimas reglamentuotas Perleidžiamosios teisės į žvejybos galimybes Baltijos jūroje suteikimo, perleidimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, teisės galiojimo panaikinimo ir individualių žvejybos galimybių skyrimo tvarkos apraše, patvirtintame žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-620⁵. Skaičiuojant ūkio subjektui galimos skirti perleidžiamosios teisės dydį vertinamas ūkio subjekto sugautų konkrečios rūšies žuvų kiekis per pasirinktus 3 kalendorinius metus iš paskutinių 10 kalendorinių metų iki tų metų, kuriais konkrečiam ūkio subjektui yra suteikiamos teisės į žvejybos galimybes, sunkių pažeidimų, padarytų per pastaruosius 3 kalendorinius metus, skaičius, taip pat verslinę žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, kurie nebuvo pripažinti sunkiais, padarytų per pastaruosius 3 kalendorinius metus, skaičius.

Kaip minėjome anksčiau, ūkio subjektams teisė žvejoti tam tikros rūšies žuvis suteikiama skiriant individualias žvejybos galimybes. Pažymėtina, kad pagal Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio

⁵ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4252fa209c8011e68adcda1bb2f432d1?jfwid=zjgvsf6by>.

51 dalies nuostatas ūkio subjektui skiriamas žvejojimo limitas ar jo dalis vidaus vandenų telkinyje arba individualios žvejojimo galimybės jūrų vandenyse, išreikštos didžiausiu galimu sugauti tam tikros rūšies žuvų kiekiu, apibrėžiama kaip žvejojimo kvota. Tik ūkio subjektams, kuriems paskirtos individualios žvejojimo galimybės žvejojimo laivams, išduodamas žvejojimo leidimas.

Pagal Žuvininkystės įstatymo 18 straipsnio 1 dalį verslinės žvejojimo jūrų vandenyse leidimo galiojimo laikotarpis sutampa su teisės į žvejojimo galimybes arba teisės naudoti žvejojimo įrankius galiojimo laikotarpiu, o jeigu ūkio subjektas turi tik individualias žvejojimo galimybes, verslinės žvejojimo jūrų vandenyse leidimas galioja tol, kol ūkio subjektas išnaudoja visas savo individualias žvejojimo galimybes, bet ne ilgiau kaip iki kalendorinių metų pabaigos. Taigi verslinės žvejojimo leidimo išdavimas tiesiogiai susijęs su ūkio subjekto teisės į žvejojimo galimybes, teisės naudoti žvejojimo įrankius arba individualių žvejojimo galimybių turėjimu. Verslinė žvejojimo leidžiama tiek jūrų vandenyse, tiek vidaus vandenyse, tačiau skiriasi žvejojimą kontroliuojantys subjektai: jūrų vandenyse – Žuvininkystės tarnyba, o vidaus vandenyse – Aplinkos apsaugos agentūra kaip Aplinkos ministerijos įgaliota institucija.

Žuvininkystės įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nustatyti reikalavimai ūkio subjektui, norinčiam gauti verslinės žvejojimo jūros vandenyse leidimą. Tik visus reikalavimus, taip pat ir minėtas teisės į žvejojimo galimybes, teisės naudoti žvejojimo įrankius arba individualias žvejojimo galimybes turinčiam ūkio subjekto žvejojimo laivui, žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija, t. y. Žuvininkystės tarnyba, išduoda verslinės žvejojimo jūrų vandenyse leidimus, kurie pagal Verslinės žvejojimo jūrų vandenyse taisyklių, patvirtintų žemės ūkio ministro 2009 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 3D-94, 62 punktą gali būti keturių rūšių: verslinės žvejojimo Baltijos jūroje leidimas, verslinės žvejojimo Baltijos jūros priekrantėje leidimas, verslinės žvejojimo kitų jūrų vandenyse leidimas, specialusis leidimas perkrauti ir transportuoti žvejojimo produktus.

Laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2021 m. kovo 31 d. Žuvininkystės tarnyba išdavė šiuos leidimus:

62 leidimus užsiimti versline žvejojimo kitų jūrų vandenyse, iš kurių 22 galiojo 2019 m., 27 – 2020 m. ir 13 galioja iki 2021 m. gruodžio 31 d.,

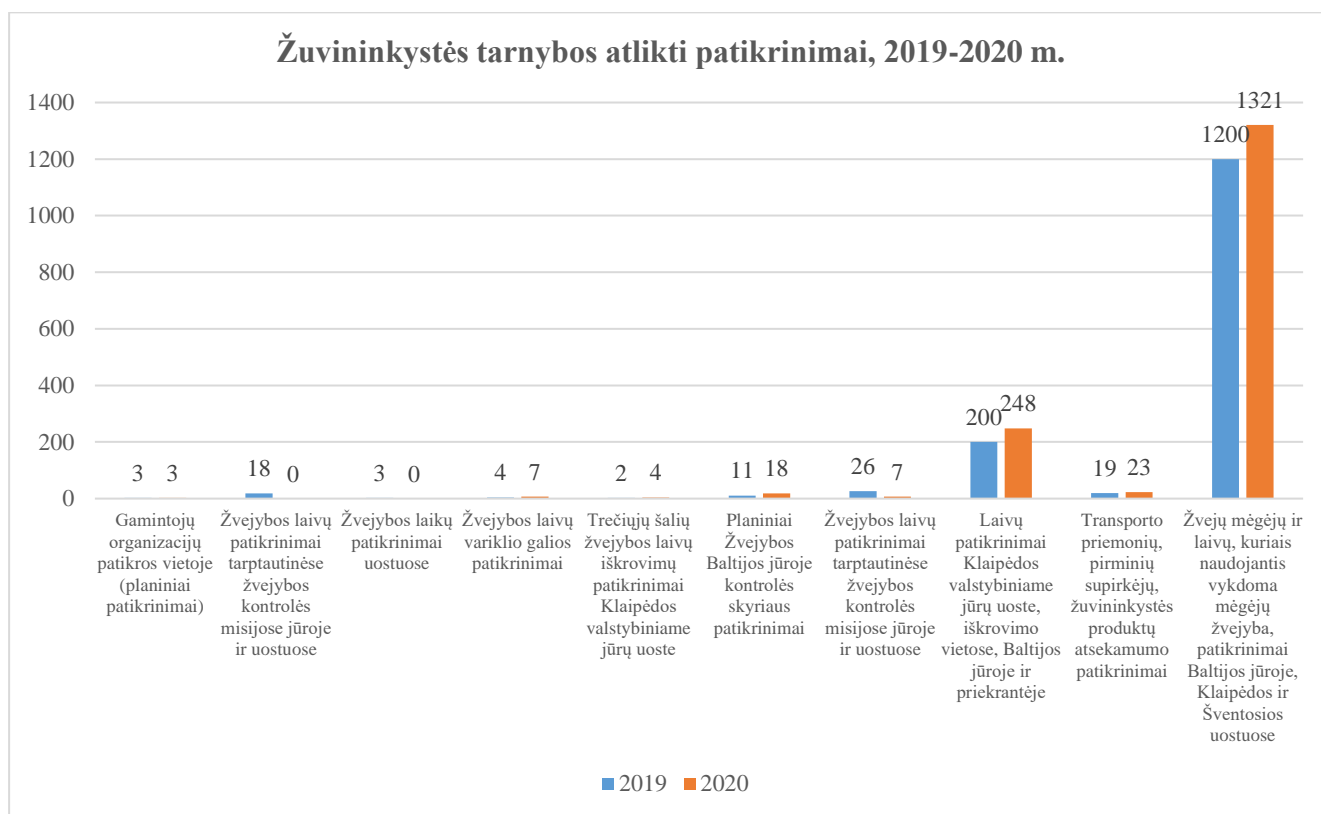
5 leidimus žvejoti Baltijos jūros priekrantėje, iš kurių 4 galioja iki 2034 m. gruodžio 31 d., o 1 – iki 2021 m. gruodžio 31 d.,

48 leidimus žvejoti Baltijos jūroje, iš kurių 11 galiojo 2019 m., 3 – 2020 m., 3 – 2021 m., 4 – iki 2026 m., o likę 26 – iki 2034 m. Pažymėtina, kad 6 leidimai, kurių galiojimo laikas nebuvo pasibaigęs, yra negaliojantys, 1 leidimo galiojimas buvo sustabdytas.,

23 specialiuosius leidimus perkrauti ir transportuoti žvejojimo produktus, iš kurių 4 galiojo 2019 m., 10 – 2020 m. ir 9 leidimai galioja iki 2021 m. gruodžio 31 d.

Žuvininkystės tarnyba, išdavusi leidimus ūkio subjektams, kontroliuoja jų veiklą atlikdama įvairių rūšių tikrinimus. Informacija apie 2019–2020 metų laikotarpiu Žuvininkystės tarnybos atliktų

patikrinimų skaičių pagal rūšis pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

Kaip matome iš paveikslėlyje pateiktos informacijos Žuvininkystės tarnyba daugiausia atlieka verslinę žvejojimą vykdančių laivų patikrinimų, taip pat žvejų mėgėjų ir laivų, kuriais naudojantis vykdoma mėgėjų žvejyba, patikrinimų.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę vertinome Žuvininkystės tarnybos veiklą leidimų išdavimo bei žvejojimo kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės srityse ir nustatėme šiuos korupcijos rizikos veiksniai:

2.1 Neužtikrintas detalus komisijų posėdžių eigos fiksavimas rengiant posėdžių protokolus ir darant garso ir (ar) vaizdo įrašus

Sprendimus dėl teisių į žvejojimo kvotas, atsižvelgiant į žvejojimo vietas, priima šios komisijos: Perleidžiamosios teisės į žvejojimo vidaus vandenyse kvotą suteikimo komisija sprendžia dėl teisės suteikimo į žvejojimo kvotą vidaus vandenyse, o Perleidžiamųjų žvejojimo teisių jūrų vandenyse suteikimo komisija – dėl teisės suteikimo į žvejojimo kvotas jūrų vandenyse.

Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 23 dalyje nustatytas reikalavimas Perleidžiamosios teisės į žvejojimo vidaus vandenyse kvotą suteikimo komisijos sprendimus skelbti Žuvininkystės tarnybos ir Žemės ūkio ministerijos interneto svetainėse kartu suprantamas ir kaip reikalavimas užtikrinti posėdžių protokolavimą. Perleidžiamųjų teisių į žvejojimo vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 3D-346⁶. Šios komisijos

⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d5408bd0e6d011e3a0be833418c290fb/asr>.

darbo reglamento 15 punkte nustatyta, kad komisijos posėdžiai protokoluojami, tačiau nėra reglamentuota, ar posėdžių eiga turi būti fiksuojama garso ar vaizdo įranga.

Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-618 „Dėl Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“⁷. Minėto darbo reglamento 17 punkte nustatyta, kad komisijos posėdžiai protokoluojami, tačiau taip pat nėra reglamentuota, ar posėdžių eiga turi būti fiksuojama garso ar vaizdo įranga.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę stebėjome Perleidžiamų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos posėdį, vykusį 2021 m. rugpjūčio 10 d. Susipažinę su minėto posėdžio protokolu nustatėme, kad posėdžio eiga nebuvo išsamiai dokumentuota, t. y. nebuvo fiksuotų aukciono dalyvių teiktų siūlymų, kainų didinimo intervalų, todėl iš posėdžio protokolo turinio nėra aišku, kaip didėjo pradinė pardavimo kaina, kada aukciono dalyviai atsisakė tolesnio dalyvavimo aukcione ir t. t. Kadangi pati komisijos posėdžio eiga susideda iš daugelio aukciono dalyvių apklausų, manytina, kad posėdžio eigos fiksavimas garso ir (ar) vaizdo įrašu prisidėtų prie komisijos veiklos viešumo ir skaidrumo užtikrinimo.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę taip pat nustatėme ir kitų atvejų, kai iš protokolų turinio nėra aiški posėdžio eiga, ypač aukciono būdu įsigyjamų perleidžiamų teisių į žvejybos galimybes apskaičiavimas. Pavyzdžiui, 2020 m. liepos 2 d. įvykusio posėdžio protokole Nr. ŽKB-6 (6.1) nurodyta, kad buvo nustatytos pradinės perleidžiamųjų teisių į lašišų ir menkių žvejybos galimybes 2020–2034 metams pradinės kainos. Vieno procento dydžio perleidžiamosios teisės į lašišų žvejybos galimybes Baltijos jūroje pradinė kaina buvo 3,66 Eur, o menkių – 19,19 Eur. Aukciono metu buvo nustatytos galutinės perleidžiamų teisių kainos: lašišos – 4 900 Eur už 1 procentą perleidžiamosios teisės, menkių – 24 500 Eur už 1 procentą perleidžiamosios teisės, tačiau iš posėdžio protokolo nėra aišku, kaip ir kas padidino pradines kainas. Pažymėtina, kad reikalavimas posėdžio protokole fiksuoti kiekvieno ūkio subjekto kainos pakėlimą už atskiras žuvis nėra nustatytas. Suprantama, kad išsamus kainų kėlimo protokolavimas gali reikalauti nepagrįstai didelių darbo sąnaudų, todėl manytina, kad posėdžio eiga galėtų būti papildomai fiksuojama vaizdo ir (ar) garso priemonėmis vietoj išsamaus protokolavimo. Aukciono metu ūkio subjektai įsigijo perleidžiamųjų teisių dalis, tačiau posėdžio protokole nurodytos mokėtinos sumos buvo mažesnės, pavyzdžiui, ūkio subjektas įsigijo perleidžiamosios teisės į 3,317 procentų menkių ir 21 procentą lašišų. Bendra mokėtina suma už kvotas turėtų būti 184 166,50 Eur ($3,317 \cdot 24500 + 21 \cdot 4900$), tačiau protokole nurodyta 15 000 Eur mažesnė, t. y. 169 166,50 Eur. Žuvininkystės tarnybos atstovai paaiškino, kad toks netikslumas atsirado dėl ūkio subjekto sumokėto 15 000 Eur užstato, kurio dydžiu buvo sumažinta apskaičiuota mokėtina suma. Tokia pati situacija susidarė

⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/6bcdeb509aee11e68adcd1bb2f432d1?jfwid=1cdz0hf7lt>.

ir dėl kitų penkių tame pačiame aukcione dalyvavusių ūkio subjektams apskaičiuotų mokėtinų sumų. Posėdžio protokole nepateikus informacijos apie ūkio subjektų sumokėtų užstatų dydžius, iškreipiamas mokėtinų sumos už perleidžiamas teises į žvejybos galimybes skaičiavimas. Žuvininkystės tarnybos atstovai informavo, kad kartais ūkio subjektai perveda žymiai didesnius užstatus nei nustatytos norimos įsigyti kvotos pradinės kainos. Manytina, kad informacijos apie sumokėtų užstatų dydžius atskleidimas neturėtų būti laikomas teisės aktų nuostatų pažeidimu.

Taigi skaidrumo užtikrinimui neišnaudojamos minėtų komisijų posėdžių fiksavimo garso ir (ar) vaizdo priemonėmis galimybės, nes Perleidžiamų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos darbo reglamente ir Perleidžiamųjų teisių į žvejybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamente nustatytas tik reikalavimas protokoluoti komisijos posėdžius, tačiau nereikalaujama posėdžių fiksuoti vaizdo ir (ar) garso priemonėmis. Pažymėtina, kad reikalavimas protokoluoti komisijų posėdžius nėra detalizuotas, tačiau manytina, kad iš posėdžio protokolo turinio turėtų būti aiški paties posėdžio eiga. Posėdžio metu daromas vaizdo ir garso įrašas padėtų užtikrinti objektyvų protokolo surašymą, duomenų atsekamumą, taip pat galėtų padėti sprendžiant konfliktines situacijas.

Nustatyti komisijų posėdžių protokolų turinio trūkumai bei komisijų posėdžių neįrašymas garso ir (ar) vaizdo priemonėmis laikomi korupcijos rizikos veiksniais, nes neužtikrinamas komisijų veiklos skaidrumas ir tam tikrais atvejais protokolo turinio išsamumas.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę susipažinome su Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos bei Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamentais ir posėdžių protokolais. Nustatėme, kad dalis komisijos posėdžių vyko nuotoliniu būdu, nors komisijų darbo reglamente toks posėdžio būdas nėra nustatytas, pavyzdžiui:

- Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos 2020-04-22 posėdžio protokole Nr. ŽKB-3(6.1) nurodyta, kad buvo vykdoma komisijos narių apklausa panaudojant elektronines priemones. Pažymėtina, kad protokole nurodytą komisijos darbotvarkę sudarė perleidžiamosios teisės žvejybai 26 žvejybos bare 2020–2034 metais skirstymas. Minėtos komisijos posėdžio metu buvo svarstyti ūkio subjektų pateikti prašymai dėl perleidžiamosios teisės žvejybai skyrimo. Komisijos posėdžio protokole taip pat nurodyti ir priimti sprendimai, todėl komisijos narių vykdyta apklausa galėtų būti prilyginta nuotoliniu būdu surengtam komisijos posėdžiui.

- Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos 2021 m. kovo 12 d. posėdžio protokole Nr. J1-2 nurodyta, kad informacija apie aukciono dalyvius, jų identifikavimą yra saugoma posėdžio dėl perleidžiamųjų teisių į žvejybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo įrašė Žuvininkystės tarnyboje. Atliekant korupcijos rizikos analizę Žuvininkystės tarnybos atstovai pateikė minėtą komisijos posėdžio, vykusio nuotoliniu būdu, vaizdo įrašą, kuriame matyti, kad posėdis vyko nuotoliniu būdu.

Suprantama, kad nuotolinis posėdžio būdas yra reikalingas komisijos nariams negalint susitikti dėl tam tikrų priežasčių, pavyzdžiui, karantino metu, ir galėjo būti nenustatytas dėl anksčiau nebuvusio poreikio, tačiau teisinio reglamentavimo atotrūkis nuo praktikoje susiklosčiusios situacijos antikorupeiniu požiūriu vertintinas neigiamai.

Pasiūlymas Žemės ūkio ministerijai: Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos bei Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamentuose nustatyti reikalavimą daryti komisijų posėdžių garso ir (ar) vaizdo įrašus bei jų saugojimo tvarką, taip pat minėtų komisijų darbo reglamentus papildyti nuotolinio posėdžio organizavimo būdu ir nustatyti nuotolinių posėdžių organizavimo tvarką.

2.2 Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos sudėtis keičiama prieš posėdžius

Pagal Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 20 dalį Perleidžiamosios teisės į žvejybos vidaus vandenyse kvotą suteikimo komisijos sudėtį ir jos darbo reglamentą nustato žemės ūkio ministras. Žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 28 d. įsakymo Nr. 3D-310 „Dėl Perleidžiamųjų teisių į žvejybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir atšaukimo bei žvejybos kvotų skyrimo taisyklių patvirtinimo“⁸ 2 punkte nustatyta, kad pavedama Žuvininkystės tarnybai patvirtinti Perleidžiamųjų teisių į žvejybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos personalinę sudėtį.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme, kad Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos sudėtis, patvirtinta Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V1-64⁹, buvo keičiama prieš posėdžius:

- 2019 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. V1-25 buvo sudaryta komisija, kurios posėdis įvyko 2019 m. kovo 6 d. (protokolas Nr. J1-1). Palyginus anksčiau, t. y. 2018 m. gegužės 22 d. Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. V1-53 patvirtintą komisijos sudėtį su pakeista sudėtimi, nustatyta, kad prieš posėdį buvo naujai paskirti 3 komisijos nariai, tame tarpe ir komisijos pirmininkas, atstovaujantys Žuvininkystės tarnybai. Pažymėtina, kad tik vieno komisijos nario pakeitimo priežastis yra darbuotojo atleidimas iš darbo.
- 2020 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. V1-9 buvo sudaryta komisija, kurios posėdis įvyko 2020 m. vasario 3 d. (protokolas Nr. J1-1). Palyginus anksčiau, t. y. 2019 m. balandžio 17 d. Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. V1-59 patvirtintą komisijos sudėtį su pakeista sudėtimi, nustatyta, kad prieš posėdį buvo naujai paskirti 2 komisijos nariai, tame tarpe ir komisijos pirmininkas, atstovaujantys Žuvininkystės tarnybai. Pažymėtina, kad tik vieno komisijos nario pakeitimo priežastis

⁸ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/94f00bc0e63d11e39ea8c7e1dfdc4b5c/qItmDdhDS>.

⁹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/81c3fa70f5bf11e3b62ec716086f051f?jfwid=-jtyxpswau>.

yra darbuotojo atleidimas iš darbo.

- 2021 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. V1-12 buvo sudaryta komisija, kurios posėdis įvyko 2021 m. kovo 4 d. Prieš posėdį buvo pakeistas vienas komisijos narys, atstovaujantis Žemės ūkio ministerijai. Pažymėtina, kad komisijos nario pareigas asmuo buvo atleistas iš darbo prieš 5 mėnesius iki pakeitimo.

Žemės ūkio ministerijos atstovai nurodė, kad komisijos sudėtis keičiama dėl objektyvių priežasčių: pasikeitus darbuotojo pareigoms ir (ar) atliekamoms funkcijoms, išėjus iš darbo, priėmus naują darbuotoją ir pan. Pakeitimai prieš rengiant komisijos posėdžius atliekami, siekiant, kad posėdyje dalyvautų nustatytas narių skaičius (kvorumas) komisijos sprendimams priimti. Pažymėtina, kad įvertinus informaciją apie komisijos narių pakeitimus iš visų prieš posėdžius pakeistų 6 komisijos narių pusės jų pakeitimo priežastimi yra darbuotojų atleidimas iš darbo, tačiau tik vienu atveju pakeitimas buvo padarytas iš karto, o kitais atvejais praėjus iki 5 mėnesių nuo darbuotojo atleidimo. Naujo darbuotojo priėmimo kaip komisijos nario pakeitimo priežasties analizuodami paminėtus atvejus nenustatėme. Atkreipiame dėmesį, kad atvejai, kai buvo keičiamos tik komisijos narių pareigų pavadinimai, į pateiktus komisijos sudėties keitimo pavyzdžius nepateko.

Nors teisiniame reglamentavime nėra nustatyta, prieš kiek laiko iki rengiamo posėdžio turi būti atlikti personalinės komisijos sudėties pakeitimai, komisijos narių keitimas prieš posėdį laikomas korupcijos rizikos veiksniu, nes gali sukelti abejonių dėl tokių sprendimų priežasčių ir pagrįstumo. Suprantama, kad komisijos nariu paskyrus tik vieną asmenį ir šiam negalint dalyvauti po kelių dienų įvyksiančiame posėdyje, gali iškilti būtinumas deleguoti į komisiją kitą asmenį, tačiau paprastai komisijų nariais paskiriami pavaduoti pagrindinį asmenį galintys kiti asmenys, taip iš anksto išsprendžiant galimą komisijos nario nedalyvavimo posėdyje problemą.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: paskirti asmenis, galinčius pavaduoti Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos narius.

2.3 Neaiškus Žuvininkystės tarnybos atliekamų tikrinimų reglamentavimas, nenustatyta nuotoliniu būdu atliekamų tikrinimų tvarka

Žuvininkystės įstatymo 36 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų žuvininkystės kontrolės vykdymo patikrinimų tvarką nustato žemės ūkio ministras arba jo įgaliota institucija. Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašas¹⁰, patvirtintas žemės ūkio ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 3D-792 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo 2016 m. lapkričio 2 d. Nr. 3D-652 redakcija), nustato žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų organizavimo, atlikimo, rezultatų įforminimo ir tvirtinimo, ataskaitų apie žuvininkystės kontrolės patikrinimų rezultatus pateikimo tvarką. Žuvininkystės kontrolės pareigūnų

¹⁰ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4dbdcfb05eee11e4b240c0fa7489cd0e/asr>.

atliekamų ūkio subjektų ir žvejybos laivų bei žvejybos įmonių (grandžių) veiklos kontrolės (toliau tekste – tikrinimo), rezultatų įforminimo ir tvirtinimo procedūras taip pat nustato ir Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2011 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. V1-31¹¹. Žuvininkystės tarnybos atstovų teigimu, šis aprašas galioja tik dėl jame nustatytų patikrinimo aktų formų. Pažymėtina, kad jokie aprašo pakeitimai, įtvirtinantys kitų aprašo nuostatų negaliojimą, nėra viešai paskelbti, todėl visos aprašo nuostatos laikomos galiojančiomis.

Dėl šiuo metu galiojančių dviejų norminių teisės aktų, kurių nuostatos kiek skirtingai reglamentuoja žuvininkystės kontrolę, tampa neaiškus reglamentavimas, pavyzdžiui:

- *Patikrinimų planų galiojimo laikotarpis.* Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 19 punkto nuostatas patikrinimų planas yra metinis. Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 8 punkte nustatyta, kad planinis tikrinimas atliekamas pagal išankstinį pusmečio planą. Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme, kad analizuojamu laikotarpiu planinių patikrinimų planai buvo sudaromi metams, o ne pusmečiams. Pavyzdžiui, Žuvininkystės tarnybos 2019 m. planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašas buvo patvirtintas Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2019 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. V1-5, 2020 m. – 2019 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V1-130 (pakeitimas 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V1-76), 2021 m. – Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V1-128¹².

- *Planinių patikrinimų pagrindas.* Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 8 punkte nustatyta, kad planinis tikrinimas atliekamas pagal išankstinį pusmečio planą, o pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 9 punktą planiniai patikrinimai atliekami pagal metinį patikrinimų planą.

- *Patikrinimų rūšys.* Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 8 punktą ūkio subjektų patikrinimai gali būti planiniai, neplaniniai ir atsitiktiniai. Pagal Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 5 punktą tikrinimas gali būti planinis, neplaninis ir pakartotinis. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo 33 straipsnio 1 dalies nuostatas ūkio subjektų veiklos patikrinimai gali būti planiniai ir neplaniniai. Kitokių patikrinimų rūšių minėto įstatymo nuostatos nenustato.

- *Pavedimas atlikti tikrinimą.* Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 9 ir 10 punktus planiniai patikrinimai atliekami pagal metinį patikrinimų planą, o neplaniniai patikrinimai atliekami Žuvininkystės tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto asmens pasirašytu ir nustatyta tvarka užregistruotu Pavedimu atlikti patikrinimą. Pagal Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 11 punktą Tarnybos pareigūnai privalo turėti Tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto asmens pasirašytą ir nustatyta tvarka užregistruotą pavedimą atlikti ūkio subjekto veiklos tikrinimą.

¹¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.394764?jfwid>.

¹² Prieiga internete: <https://zuv.lt/wp-content/uploads/2021/05/2021-metais-planuojamu-tikrinti-ukio-subjektu-sarasas.pdf>.

- *Pranešimų ūkio subjektui apie planinį patikrinimą pateikimas ir jo terminas.* Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 22 punktą Žuvininkystės tarnyba, prieš pradėdama ūkio subjekto planinį patikrinimą, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų, privalo ūkio subjektą raštu arba elektroniniu būdu informuoti apie numatomą vykdyti patikrinimą, nurodyti atliekamo patikrinimo pagrindą, terminą, dalyką ir pateikti preliminarų dokumentų, kuriuos ūkio subjektas turi pateikti Žuvininkystės tarnybai, sąrašą. Žuvininkystės kontrolės tvarkos apraše reikalavimas pranešti ūkio subjektui apie planinį patikrinimą nenumatytas. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 6 dalyje nustatytas reikalavimas, kad ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas, prieš pradėdamas ūkio subjekto veiklos planinį patikrinimą, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų, privalo ūkio subjektą informuoti apie numatomą atlikti planinį patikrinimą, nurodyti atliekamo patikrinimo pagrindą, terminą, dalyką ir pateikti preliminarų dokumentų, kuriuos ūkio subjektas turi pateikti priežiūrą atliekančiam subjektui, sąrašą.

- *Mažiausias patikrinimus atliekančių pareigūnų skaičius.* Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 7 punktą atliekant patikrinimus, turi dalyvauti mažiausiai du pareigūnai. Žuvininkystės kontrolės tvarkos apraše toks reikalavimas nėra nustatytas.

Kadangi tiek Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašas, tiek Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašas galioja, todėl nėra aišku, kurios tvarkos nuostatomis vadovaujamosi vykdant žuvininkystės kontrolę.

Nors nei Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos apraše, nei Žuvininkystės kontrolės tvarkos apraše nėra nustatyto nuotolinio tikrinimo būdo, tačiau atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai ūkio subjektai buvo patikrinti tokiu būdu:

- 2020-11-24 pavedime atlikti tikrinimą (registracijos numeris nenurodytas) pavesta atlikti planinį patikrinimą, kartu nurodant, kad žvejybos produktų, sugautų Baltijos jūroje, apskaitos dokumentai bus tikrinami Žuvininkystės tarnybos patalpose.

- 2020-07-16 ūkio subjekto tikrinimo akte Nr. ŪTA-23(9.27) nurodyta, kad nuotolinio patikrinimo metu pažeidimų nenumatyta, tačiau 2020-06-19 pranešime Nr. R18/2020-232 „Dėl planinio patikrinimo“ buvo nurodyta, kad laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 13 d. iki 2020 m. liepos 24 d. bus atliekamas ūkio subjekto patikrinimas, kurio trukmė iki dviejų valandų. Žuvininkystės tarnybos atstovai nurodė, kad sprendimas patikrą atlikti pagal gautus dokumentus buvo priimtas įvertinus patikros aplinkybes pandemijos metu. Pažymėtina, kad tikrinimo metu šalyje nebuvo paskelbtas karantinas.

Pateikti pavyzdžiai rodo, kad Žuvininkystės tarnybos pareigūnų atliekamų patikrinimų rūšys ir būdai, taip pat nuotolinis patikrinimas Žuvininkystės tarnybos patalpose pagal ūkio subjekto pateiktus dokumentus, turėtų būti aiškiai reglamentuoti, kad būtų užtikrintas išsamus tikrinimo procesas ir būtų išvengta korupcijos pasireiškimo tikimybės didėjimo, kai nėra aišku, kodėl pasirenkamas kontaktinis ar nuotolinis tikrinimo būdas.

Pasiūlymas Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai: imtis veiksmų, kad žuvininkystės kontrolės reglamentavimas taptų aiškus ir atitiktų Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas, pavyzdžiui, panaikinti Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašą, reglamentuoti nuotoliniu būdu atliekamus tikrinimus.

2.4 Nedetalizuoti kai kurie ūkio subjektų atrankos planiniams patikrinimams atlikti kriterijai, taip pat nenustatytas jų lyginamasis svoris

Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 19 punkte kaip ir Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 7 punkte nustatyta, kad tikrinimo planas sudaromas atsižvelgiant į turimą informaciją apie daromus teisės pažeidimus, į ankstesnių tikrinimų laiką, rezultatus, nustatytus ūkio subjekto veiklos pažeidimus. Konkretesnių atrankos kriterijų lyginamojo svorio sudarant tikrinimo planą, į kurį įtraukiami ūkio subjektai žuvų išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymo kontrolei, nėra nustatyta, priešingai nei sudarant žvejojimo laivų atrankos variklio galios patikrai planą. Lietuvos Respublikos žvejojimo laivų, žvejojiančių jūrų vandenyse, variklių galios patikros tvarkos aprašo 5 punkte nustatyti rizikos kriterijai, pagal kuriuos kiekvienam žvejojimo laivui skiriami balai ir taip nustatomas rizikos laipsnis. Pažymėtina, kad į patikrinimų planą taip pat yra įtraukiamos ir visos veikiančios gamintojų organizacijos dėl nustatytų pripažinimo sąlygų laikymosi patikrinimo, taigi lieka neaišku, kaip atrinkami planiniams tikrinimams ūkio subjektai, kurių tikrinimo tikslas yra minėtas žuvų išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymo kontrolė: ar ūkio subjektas turi atitikti visus keturis kriterijus, ar užtektų atitikimo tik vienam, koks yra laikotarpis, kuriam pasibaigus laikoma, kad ūkio subjektą jau reikėtų tikrinti, kokie ankstesnio tikrinimo rezultatai lemia sprendimą dar kartą patikrinti ūkio subjektą ir kt. Taip pat nėra nustatytas ir kriterijų lyginamasis svoris arba koeficientas. Manytina, kad nustatytų ūkio subjektų atrankos planiniams tikrinimams kriterijų detalizavimas ir lyginamojo svorio nustatymas padarytų atrankos procesą skaidresnį. Korupcijos rizikos veiksniu laikome teisinio reglamentavimo trūkumus – nenustatytus ūkio subjektų planiniams patikrinimams atrankos kriterijų lyginamuosius svorius. Nesant aiškiai apibrėžtų atrankos kriterijų ir jų lyginamųjų svorių, nėra aiškus ūkio subjektų atrinkimo tikrinimams procesas. Toks neapibrėžtumas gali leisti į tikrinimų planą įtraukti norimus tikrinti ūkio subjektus.

Pasiūlymas Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai: detalizuoti ūkio subjektų, kurių patikrinimų tikslas yra žuvų išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymo kontrolė, planinių patikrinimų atrankos kriterijus, nustatytų jų lyginamąjį svorį ir skelbiant metinį tikrinimų planą nurodyti, kuriuos kriterijus atitiko ūkio subjektas.

2.5 Ne visada laikomasi nustatyto termino informuoti ūkio subjektą apie planinį tikrinimą

Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 22 punkte nustatyta, kad Žuvininkystės tarnyba, prieš pradėdama ūkio subjekto planinį patikrinimą, likus ne mažiau kaip 10

darbo dienų, privalo ūkio subjektą raštu arba elektroniniu būdu informuoti apie numatomą vykdyti patikrinimą, nurodyti atliekamo patikrinimo pagrindą, terminą, dalyką ir pateikti preliminarų dokumentų, kuriuos ūkio subjektas turi pateikti Žuvininkystės tarnybai, sąrašą.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai pranešimai ūkio subjektams apie planinius patikrinimus buvo išsiųsti vėliau nei nustatytu terminu, pavyzdžiui:

- 6 darbo dienos, nes 2020-03-05 raštu Nr. R18/2020-194 ūkio subjektas buvo informuotas, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo 16 d. iki 2020 m. kovo 25 d. bus atliekamas planinis patikrinimas, tačiau patikrinimas atliktas 2020-07-02. Žuvininkystės tarnybos atstovai informavo, kad tikrinimas buvo atliktas vėliau nei planuota dėl šalyje paskelbto karantino.

- 8 darbo dienos, nes 2020-09-21 raštu Nr. 2E/2020-409 ūkio subjektas buvo informuotas, kad laikotarpiu nuo 2020 m. spalio 1 d. iki 2020 m. spalio 31 d. bus atliekamas planinis patikrinimas.

- 8 darbo dienos, nes 2020-07-08 raštu Nr. R18/2020-237 ūkio subjektas buvo informuotas, kad laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 20 d. iki 2020 m. liepos 24 d. bus atliekamas planinis patikrinimas.

Nors kiekvienų metų planinių patikrinimų sąrašas yra skelbiamas viešai ir ūkio subjektai turi galimybę susipažinti, kurį mėnesį ir kokius asmenis Žuvininkystės tarnyba planuoja tikrinti, tačiau pasitaiko atvejų, kai planuojamas tikrinimo laikas pasikeičia, pavyzdžiui,

- Ūkio subjekto planinis patikrinimas pagal 2020 metais planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašo, patvirtinto Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2019-12-27 įsakymu Nr. V1-2019-130, buvo numatytas 2020 m. birželio mėnesį. Pagal Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2020-07-31 įsakymu Nr. V1-76 pakeisto 2020 metais planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašo 14 punktą buvo numatytas atlikti rugpjūčio mėnesį, tačiau ūkio subjekto patikrinimas faktiškai įvyko 2020 m. spalio mėnesį (2020-10-01 ūkio subjekto tikrinimo aktas Nr. (ŪTA-33(9.27)).

- Ūkio subjekto planinis patikrinimas buvo suplanuotas 2020 m. lapkričio mėnesį, tačiau ūkio subjektas faktiškai patikrintas spalio mėnesį (2020-10-09 ūkio subjekto tikrinimo aktas Nr. ŪTA-35(9.27)).

- Ūkio subjekto planinis patikrinimas buvo suplanuotas 2020 m. spalio mėnesį, tačiau faktiškai įvyko vėliau, gruodžio mėnesį (2020-12-30 ūkio subjekto tikrinimo aktas Nr. ŪTA-41(9.27)).

Atsižvelgiant į šalyje nuo 2020 m. kovo 15 d. iki 2020 m. birželio 15 d. ir nuo 2020 m. lapkričio 7 d. iki 2021 m. birželio 30 d. paskelbtą karantiną, suprantami metinių planinių tikrinimų sudaryto grafiko pasikeitimai, tačiau tokiais atvejais didėja planuojamo tikrinti ūkio subjekto informavimo laiko reikšmė.

Nors Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos apraše yra nustatytas vėliausias ūkio subjektų informavimo apie planinį tikrinimą terminas, tačiau praktikoje jo ne visada laikomasi, todėl ūkio subjektams gali būti sudaromos nevienodos sąlygos pasiruošti tikrinimui, o tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės, kurios užtikrintų ūkio subjektų informavimą apie planinius tikrinimus nustatytais terminais.

2.6 Ne visada užtikrinamas mažiausias ūkio subjektų tikrinimus atliekančių pareigūnų skaičius

Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 7 punkte nustatyta, kad atliekant ūkio subjektų, užsiimančių žuvininkyste, patikrinimus turi dalyvauti mažiausiai du pareigūnai.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai tikrinimus atliko vienas Žuvininkystės tarnybos pareigūnas:

- 2019-04-02 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas Nr. K6-28;
- 2019-04-03 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktai Nr. K6-29 ir K6-30;
- 2019-04-18 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktai Nr. K6-31 ir K6-32;
- 2019-04-18 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas Nr. K6-33;
- 2019-04-21 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas Nr. K6-34;
- 2019-04-21 Žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas Nr. K6-35;

Daugiausia nurodytų patikrinimų vyko nakties metu (tikrinimo aktai Nr. K6-28, K6-29, K6-30, K6-31, K6-32, K6-33). Žuvininkystės tarnybos pareigūnai informavo, kad patikrinimus atliko vienas pareigūnas todėl, kad anksčiau pagal nustatytą darbo grafiką naktinėje pamainoje dirbdavo tik vienas pareigūnas, tačiau šiuo metu patikrinimus atlieka ne mažiau kaip du pareigūnai.

Patikrinimas, kurį vykdo vienas kontroliuojančios institucijos atstovas, antikorupciniu požiūriu yra žymiai rizikingesnis nei patikrinimas, kurį vykdo daugiau nei vienas kontroliuojančiosios institucijos atstovas. Be to, vienam pareigūnui atliekant tikrinimus neužtikrinamas „keturių akių“ principas.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės, kurios užtikrintų nustatyto reikalavimo dėl patikrinime dalyvaujančių mažiausiai dviejų pareigūnų laikymasis.

2.7 Nenustatyta ūkio subjektų veiklos patikrinimo kontrolinių klausimynų pildymo tvarka

Žuvininkystės tarnybos Žvejybos Baltijoje jūroje kontrolės skyriaus pareigūnai, atlikdami planinius, neplaninius ar pakartotinius patikrinimus vadovaujasi Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo nuostatomis bei naudoja ūkio subjekto veiklos patikrinimo kontrolinius klausimynus, patvirtintus Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2019 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V1-105¹³. Pagal Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr.

¹³ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a2117af0fb5411e993cb8c8daaf8ff8a?jfwid=32wf8muu>.

Nr. 4-432/1R-169¹⁴, 4 punktą kontroliniai klausimynai yra viena iš pažangių verslo priežiūros pertvarkos priemonių, skirtų verslo sąlygoms gerinti, administracinei naštai mažinti. Minėto aprašo 5 punkte nustatyti tikslai, kurių siekiama taikant kontrolinius klausimynus. Vienas iš tikslų yra suteikti ūkio subjektams daugiau aiškumo ir apibrėžtumo, mažinti nepasitikėjimą priežiūros institucija, nes susipažinę su viešai paskelbtais kontroliniais klausimynais, ūkio subjektai žinos, ką konkrečiai tikrins inspektorius, kurie teisės aktų reikalavimai yra svarbiausi. Klausimynais taip pat siekiama suteikti daugiau užtikrintumo priežiūros institucijai ir jos inspektoriams, nes atliekant patikrinimą užpildytas kontrolinis klausimynas yra įrodymas, kad inspektorius patikrino visus svarbiausius konkrečios srities teisės aktų reikalavimus ir tinkamai atliko nustatytas savo pareigas. Korupcijos prielaidų mažinimas ir patikrinimo skaidrumo didinimas taip pat yra vienas iš kontrolinių klausimynų taikymo tikslų, nes ūkinei veiklai keliami aiškūs reikalavimai, o patikrinimų vykdymas pagal bendrą standartą, jų numatymas taikant kontrolinius klausimynus mažina kyšininkavimo, papirkinėjimo galimybę ūkio subjekto patikrinimo metu.

Atliekant korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad patvirtinti kontroliniai klausimynai naudojami tikrinimų metu, tačiau nėra nustatytos klausimynų pildymo tvarkos, todėl Žuvininkystės tarnybos pareigūnams gali būti neaišku, kada ir kurį klausimyną reikia naudoti, o tikrinami ūkio subjektai taip pat gali nesuprasti, kurio klausimyno pildymui turėtų būti paruošę informaciją. Žemiau pateikiami pavyzdžiai, kai tikrinimo metu naudoti galimai netinkami klausimynai:

- Žuvininkystės tarnybos 2020-03-05 rašte Nr. 218/2020-194 tikrinamam subjektui nurodyta, kad bus tikrinamos sąskaitos faktūros už laikotarpį nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 1 d. Nepaisant to, kad planinio patikrinimo metu turėjo būti tikrinti ūkio subjekto veiklos dokumentai, tačiau tikrinimo metu užpildžius Žvejybos laivo patikrinimo uoste arba iškrovimo metu ir prieš pirminį pardavimą kontrolinį klausimyną (2020-07-02 Nr. ŪTA-20 (9.27) buvo pateikta informacija ir apie žvejybos įrankius, iš kurios galima spręsti, kad Žuvininkystės tarnybos pareigūnams atliekant tikrinimą ūkio subjekto patalpose buvo patikrinti ir žvejybos įrankiai, jų priedai, išmatuotas žvejybos įrankio tinklo akių dydis, siūlo storis, taip pat nustatyta, kad įrankis paženklintas. Tikrinimo metu užpildyto klausimyno dalis pateikiama žemiau (antraštė pateikiama iš antro klausimyno lapo, informacija apie žvejybos įrankių patikrinimą – iš 3–4 lapų).

Eil. Nr.	TIKRINIMA (PILDOMA, JEI TAIKOMA):	Įvertinimas (<i>tinkamą pažymėti x</i>)		
		Taip	Ne	Pastabos
5. ŽVEJYBOS ĮRANKIO(-IŲ) PATIKRINIMAS				
5.1.	Ar buvo patikrintas (-i) žvejybos įrankis (-iai), [1] 110 straipsnio XXVII priedo 3 modulio 62 p.	X		

¹⁴ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/2ca8e3b02af811e5be2eca50406acf3c>.

5.2.	Nurodyti, jei yra žvejojimo įrankio (-ių) priedai, [1] 110 straipsnio XXVII priedo 3 modulio 63 p.	X		
5.3.	Ar nurodytas žvejojimo įrankio (-ių) tinklo akių dydis, [1] 110 straipsnio XXVII priedo 3 modulio 64 p.	X		
5.4.	Ar yra išmatuotas žvejojimo įrankio (-ių) priedo (-ų) akies siūlo storis, [1] 110 straipsnio XXVII priedo 3 modulio 65 p.	X		
5.5.	Ar įrankis paženklintas, [1] 110 straipsnio XXVII priedo 3 modulio 66 p.	X		

Atsižvelgiant į minėtą tikrinimo vietą, t. y. ūkio subjekto patalpas, o ne uostą, abejonių kelia galimybės ne žvejojimo laive apžiūrėti ir įvertinti žvejojimo įrankius bei jų priedus. Pažymėtina, kad atliekant kito ūkio subjekto patikrinimą ir pildant Žvejojimo laivo patikrinimo uoste arba iškrovimo metu ir prieš pirminį pardavimą kontrolinio klausimyno (2020-07-08 Nr. ŪTA-21(9.27) skiltis „Žvejojimo įrankio (-ių) patikrinimas“ nebuvo pildyta.

- Atliekant ūkio subjekto tikrinimą buvo pildytas Žvejojimo laivo patikrinimo uoste arba iškrovimo metu ir prieš pirminį pardavimą kontrolinis klausimynas (2020-07-02 Nr. ŪTA20(9.27)), nors pavedime atlikti tikrinimą ir kontroliniame klausimyne nurodyta patikrinimo vieta buvo Palangos mieste, o ne uoste. Kontrolinio klausimyno fragmentas pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

ŽUVININKYSTĖS TARNYBA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS J. Janonio g. 24, LT-92251 Klaipėda, kodas 188752740, tel. 8 700 14903, faks. 8 700 14912, el. paštas info@zuv.lt , http://www.zuv.lt			
ŽVEJOJIMO LAIVO PATIKRINIMO UOSTE ARBA IŠKROVIMO METU IR PRIEŠ PIRMINĮ PARDAVIMĄ KONTROLINIS KLAUSIMYNAS			
2020 07 02 Nr. ŪTA20(9.27) (data)			
Žuvininkystės tarnyba prie ŽŪM. (žuvininkystės kontrolės institucija, valstybė)			
Patikrinimo pradžios data 2020 07 02	Patikrinimo pradžią val. 9 min. 12	Patikrinimo pabaigos data 2020 07 02	Patikrinimo pabaiga val. 10 min. 15
Patikrinimo vieta (uosto pavadinimas) Palangos m.		Paskirtasis uostas Palanga (26 baras)	

Galimai netinkamai pasirinktas klausimynas iš visų minėtų patvirtintų¹⁵ arba pasirinktas dėl to, kad nėra patvirtinto tinkamesnio klausimyno, kelia abejonių tokių sprendimų pagrįstumu ir klausimyno

¹⁵ Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2019 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. VI-105 „Dėl kontrolinių klausimynų patvirtinimo“ buvo patvirtinti keturi ūkio subjekto veiklos patikrinimo kontrolinius klausimynai:

1. Žvejojimo laivo, įmonės (grandies) patikrinimo jūroje kontrolinį klausimyną.
2. Žvejojimo laivo patikrinimo uoste arba iškrovimo metu ir prieš pirminį pardavimą kontrolinį klausimyną.
3. Prekyvietės ir (arba) patalpų patikrinimo kontrolinį klausimyną.
4. Transporto patikrinimo kontrolinį klausimyną.

pildymo eigos skaidrumu, nes tam tikrais atvejais kontroliniuose klausimynuose buvo pateikta informacija apie žvejbos įrankius ir jų priedus, kurią būtų galima pateikti, manytina, tik juos apžiūrėjus pačiame žvejbos laive, o ne ūkio subjekto administracinėse patalpose. Be to, ūkio subjekto tikrinimo metu pildant pagal patikros pobūdį ne itin tinkantį klausimyną nepasiekiamas kontrolinio klausimyno naudojimo tikslas, o tikrinimą atliekantiems pareigūnams suteikiama per plati diskrecija pasirinkti pildytino klausimyno formą.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: nustatyti ūkio subjekto veiklos patikrinimo kontrolinių klausimynų pildymo tvarką.

2.8 Ūkio subjektų veiklos tikrinimo aktai ne visada pildomi vadovaujantis patvirtinta tvarka, ne visada iš tikrinimo akto aiškūs patikrinimų rezultatai

Reikalavimas ūkio subjekto patikrinimo metu surašyti patikrinimo aktą nustatytas tiek Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos apraše, tiek Žuvininkystės kontrolės tvarkos apraše. Pagal Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo 32 punktą ūkio subjekto tiesioginio patikrinimo metu pareigūnai surašo ir supažindina ūkio subjektą arba ūkio subjekto atstovą su ūkio subjekto patikrinimo aktu bei informuoja apie tai tiesioginį savo vadovą. Pagal Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 22 punktą baigę tikrinimą, pareigūnai surašo ūkio subjekto tikrinimo aktą (toliau – tikrinimo aktas). Pagal minėto tvarkos aprašo 27 punktą tikrinimo aktas, kurio forma patvirtinta minėto aprašo 2 priede, su nurodytais kontrolės rezultatais privalomai surašomas dėl visų ūkio subjektų veiklos kontrolės atvejų, išskyrus žvejbos laivų ir žvejbos įmonių (grandžių) kontrolės atvejus, kai rašomas žvejbos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas. Ūkio subjekto veiklos tikrinimo akte privaloma nurodyti informacija reglamentuota Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 29 punkte.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai ūkio subjektų veiklos tikrinimo aktuose nebuvo nurodyta privaloma informacija pagal Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo nuostatas, pavyzdžiui:

- Tikrinimo akto registracijos numeris. 2018-05-16 (dėl techninės klaidos tikrinimo akto data taisytina į 2019-05-16) tikrinimo aktas pagal 2019-05-15 pavedimą Nr. R20/2019-49.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVEJYBOS LAIVO VARIKLIO GALIOS PATIKROS
AKTAS**

2018_ gegužės ___ _16_ - ___ Nr. _____
(metai, mėnuo, diena)

_____ Palanga _____
(surašymo vieta)

- pavedimo atlikti tikrinimą data ir registracijos numeris. 2019-05-16 tikrinimo aktas pagal 2019-05-15 pavedimą Nr. R20/2019-49. Fragmentas pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

Lietuvos Respublikos žvejybos laivo variklio galios patikros priežastys: pagal rizikos analizę Neplaninis patikrinimas pagal Žuvininkystės tarnybos prie LR ŽŪM direktoriaus pavedimą NR. R 20 /2019- - (201 m. gegužės 16 d.) _____

Pavedimo tikrinti informacija taip pat nebuvo nurodyta ir 2020-07-02 ūkio subjekto tikrinimo akte Nr. ŪTA-20, 2020-07-08 ŪTA-21(9.27), 2020-09-19 ūkio subjekto tikrinimo akte Nr. ŪTA-32(9.27).

- tikrinamo ūkio subjekto informacija (pavadinimas, registracijos adresas, įmonės kodas) nebuvo nurodyta 2020-10-15 ūkio subjekto tikrinimo akte Nr. ŪTA-37(9.27). Fragmentas pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

patikrinau (-ome) _____ (nurodomas ūkio subjekto pavadinimas, registracijos adresas, įmonės kodas, tikslī vieta, kur tikrinama)
Tikrinimas pradėtas: <u>13</u> val. <u>00</u> min.

Tikrinimo akte nurodytas ūkio subjekto direktoriaus vardas ir pavardė, taip pat tikrinimo vieta, tačiau tokia informacija neleidžia identifikuoti tikrinto ūkio subjekto.

- koreguojamas tikrinimo pradžios ir pabaigos laikas. 2019-05-16 (nurodyti 2018 m. laikytini technine klaida) tikrinimo aktas pagal 2019-05-15 pavedimą Nr. R20/2019-49. Tikrinimo akto fragmentas pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

Patikra pradėta <u>13</u> val. <u>00</u> min., baigta <u>13</u> val. <u>00</u> min.

Pažymėtina, kad pagal tą patį pavedimą tą pačią dieną – 2019-05-16 (tikrinimo akte nurodyti 2018 m. laikytini technine klaida) buvo atliekami dar du patikrinimai, kurių laikas nurodytas 16:00-17:00 ir 12:00-13:00, todėl nėra aišku, kada konkrečiai buvo tikrintas laivas, kurio patikros pradžios ir pabaigos laikas nurodytas aukščiau pateiktame paveikslėlyje.

Pažymėtina, kad ne visada laikomasi Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 38 punkte nustatytos tvarkos, pagal kurią Žuvininkystės tarnybos pareigūnas ir ūkio subjektas ar jo atstovas (savininkas, vadovas, darbuotojas) pasirašo abiejų tikrinimo akto egzempliorių pirmo ir kiekvieno papildomo lapo pabaigoje (2020-07-02 ūkio subjekto tikrinimo aktas Nr. ŪTA20; 2020-07-08 ūkio subjekto tikrinimo aktas Nr. ŪTA-21(9.27)).

Pagal Lietuvos Respublikos žvejybos laivų, žvejojančių jūrų vandenyse, variklių galios patikros tvarkos aprašo, patvirtinto Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V1-

179¹⁶, 18.11 papunktį patikros akte turi būti nurodytos žvejybos laivo variklio galios patikros išvados, tačiau atliekant korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad ne visada nurodoma, ar patikrinimo metu nustatyta trūkumų, ar ne. Tokios situacijos susidaro dėl to, kad patikrinimo formoje nėra pažymimas tinkantis teiginys. Žemiau esančiame paveikslėlyje pateikiame 2020 m. liepos 21 d. Lietuvos Respublikos žvejybos laivo variklio galios patikrinimo akto (nenurodytas visas registracijos numeris) dalies fragmentą, kuriame nėra nurodyta, kas patikros metu buvo nustatyta.

Lietuvos Respublikos žvejybos laivo variklio galios patikros priežastys: pagal rizikos analizę.
 Neplaninis patikrinimas pagal Žuvininkystės tarnybos prie LR ŽŪM direktoriaus pavedimą 2020 m. liepos 16 Nr. R20/2020-18

Patikra pradėta 9 val. 30 min., baigta 10 val. 00 min.

Patikros metu naudotos patikros priemonės: ne —

Patikros metu nustatyta: faktinis variklio galingumas atitiko/neatitiko dokumentinis duomenis.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos žvejybos laivų, žvejojančių jūrų vandenyse, variklių galios patikros tvarkos aprašo 2 priedu patvirtintoje patikros akto formoje nėra nurodyta alternatyvių pasirinkimo galimybių, kaip „faktinis variklio galingumas atitiko ar neatitiko dokumentinius duomenis“, bet palikta vieta nurodyti patikros metu nustatytas faktines aplinkybes. Patvirtinto patikros akto forma pateikiama žemiau esančiame paveikslėlyje.

Patikros metu nustatyta: _____

Manytina, kad faktiškai naudojama variklio galios patikrinimo formos papildymas alternatyviu pasirinkimu tarp variklio galingumo atitikties ar neatitikties dokumentiniams duomenims sukuria prielaidas tinkamai neužpildyti patikros akto ir tokiu būdu nesilaikyti Lietuvos Respublikos žvejybos laivų, žvejojančių jūrų vandenyse, variklių galios patikros tvarkos aprašo nuostatų.

Korupcijos rizikos veiksniumi laikome galimybę tikrinimo akte nepateikti visos privalomos informacijos, nes tokiu būdu gali būti sudarytos sąlygos pasireikšti korupcijai, pavyzdžiui, tikrinimą atlikti kitu nei pavedime nurodytu metu, atlikti tikrinimą neturint Žuvininkystės tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto asmens pavedimo atlikti tikrinimą, neužregistruoti tikrinimo akto ar jį užregistravus

¹⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.440660/asr>.

nenurodyti registracijos numerio tikrinamam ūkio subjektui, taip pat tikrinimo akte nenurodyti tikrinimo rezultatų.

Pasiūlymas Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai: nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų privalomos informacijos tikrinimo akte pateikimą ir tikrinimo akte pateikiamos informacijos išsamumą.

2.9 Nenustatyta, kuriuos veiksmus privaloma atlikti tikrinant žvejybos laivą, įmonę (grandį)

Pagal Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 27 punkto nuostatas žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktas, kurio forma patvirtinta minėto aprašo 3 priede, surašomas žvejybos laivų ir žvejybos įmonių (grandžių) kontrolės atvejais. Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašo 40.9 papunktyje nustatyta, kad tikrinimo akto eilutėje „Pastabos“ įrašomos tikrinimo metu naudotos techninės priemonės pavadinimas (-ai), markė, gamyklinis numeris, metrologinės patikros liudijimo numeris.

Atliekant korupcijos rizikos analizę susipažinome su žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktais ir nenustatėme, kad aktuose būtų pateikiama informacija apie žuvų svoriui ar tinklų akių dydžiui nustatyti naudotas tikrinimo priemones. Manytina, kad Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, tikrindami sugautų žuvų kiekį ir naudodami svėrimo įrangą, tai turėtų nurodyti tikrinimo akte. Atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktuose nurodytas sugautos žuvies kiekis buvo lygus šimtais kilogramų. Pavyzdžiai pateikiami žemiau:

- 2019-04-03 aktas Nr. K6-30.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
QOD	1400	1400	9WT	1.17	1400	—
PLE	100	100	WHL	1.0	100	—

- 2019-04-22 aktas Nr. K4-57.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	600	WHL	1.0	600		
minidulis	100	WHL	1.0	100		
SHE	50	WHL	1.0	50		

- 2019-04-28 aktas Nr. K4-58.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
CPA	600-	600-	WHL	1.0	600	

- 2019-05-20 akte Nr. K4-69 sugautų žuvų kiekiai nurodyti pastabose: vėjažuvė – 80 kg, grundulai – 600 kg, stinta – 30 kg, strimelės – 80 kg, ešerys – 20 kg.
- 2019-04-02 K4-52 akte laivo žurnale nurodyto žuvų svoris atrodo lyg būtų užtušotas naudojant koregavimo priemones.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
COD		60	SCD	1.15	60	
HER		5 kg	WHL	1.0	5	

- 2020-09-11 aktas, registracijos numeris nurodytas.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	6200 kg	6170	WHL	1	6170	Random %
SPR	100 kg	130	WHL	1	130	58% HER 2% SPR

- 2020-09-15 aktas, registracijos numeris nurodytas.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	1800	1800	WHL	1	1800	-

- 2020-10-08 aktas, registracijos numeris nurodytas.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	8400	8400	WHL	1	8400	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
Žuvų rūšys		Paimtu mėginių / Samples taken				

- 2020-10-12 aktas, registracijos numeris nenurodytas.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	1500	1500	WHL	1.0	1500	

- 2020-11-12 aktas, registracijos numeris nenurodytas.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
HER	10300	10140	WHL	1.0	10140	97,5 %
PR	100	200	WHL	1.0	200	2,5 %

Pateiktuose pavyzdžiuose žuvų svoriai buvo nurodyti šimtais kilogramų, pavyzdžiui, 10300 kg, 8400 kg, 6200 kg ir t. t. Žuvininkystės tarnybos atstovų teigimu, žuvų svoris šimtais ar dešimtimis kilogramų susidaro dėl to, kad sugautos žuvis laikomos talpose, kurių svoris su leidžiama 10 proc. paklaida yra lygus 400 kg, 100 kg, 25 kg, taigi atliekant tikrinimą dažniausiai skaičiuojamas talpų kiekis. Pažymėtina, kad atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme ir atvejų, kai tikrinimo akte nurodytas sugautų žuvų svoris nebuvo šimtų tikslumu. Pavyzdys iš 2020-06-19 žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo akto pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

5. SUGAVIMAS / CATCH						
Patikrintas/inspected: Triume/in the hold		Iškrovimo metu/on landing		Nepatikrintas/not inspected		
Žuvų rūšys Fish species	Laivo žurnale, gyvas svoris (kg) In logbook, live weight (kg)	Rasta laive (kg) Amount on board found (kg)		Gyvo svorio koeficientas/ conversion factor	Faktinis žuvų gyvas svoris laive Fish in live weight on board in fact	
		Svoris, kg Weight, kg	Perdirbimas Processing code		kg	% nuo viso sugavimo % of whole catch
*	802 pel 41419 ovs 1052342 kg	41437 ovs 1051627 kg			1051627	0,063 %

Žuvininkystės tarnybos atstovai informavo, kad žuvų svoriai vienodos kontrolės tikslais, nepaisant kiek šimtų ar tūkstančių kilogramų, visuomet yra rašomi kilogramais (išskyrus, kai reikalaujama nurodyti vienetais), kaip nustatoma galiojančių kontrolės reglamentų nuostatose. Pateikti pavyzdžiai, kai žuvų svoriai buvo nurodyti lygiais šimtais kilogramų, gali sukelti abejonių dėl svėrimo ir jo kontrolės proceso skaidrumo, kuris gali daryti įtaką ir suteiktų žvejybos galimybių viršijimui.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę taip pat nustatėme, kad ne visada žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aktuose nurodoma išsami informacija apie naudojamus žvejybos įrankius, jų dydžius, pavyzdžiui:

- 2019-04-03 aktas Nr. K6-29.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
OTB	1		
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No ☒	Pastabos Remarks Be come.

- 2019-04-03 aktas Nr. K6-30.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
OTB			
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No ☒	Pastabos Remarks Be come. 120.

- 2019-04-28 aktas Nr. K4-58.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
FIX GN	4 2000		12-18-18 110
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No ☒	Pastabos Remarks

- 2019-05-20 aktas Nr. K4-69.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
FIX	4		18
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No ☒	Pastabos Remarks

- 2020-09-11 aktas, registracijos numeris nenurodytas.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
OTM	1		36
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No ☒	Pastabos Remarks

- 2020-09-15 aktas, registracijos numeris nenurodytas.

4. ŽVEJYBOS ĮRANKIAI / FISHING GEAR			
Tipas/Type	Kiekis/Number	Pamatuotų tinklo akių dydžio vidurkis average mesh size measured (mm)	Leistinas tinklo akių dydis minimum net mesh sizes permitted (mm)
OTM	36/1		
Pažeidimai Infringements	Taip Yes	Ne No	Pastabos Remarks

Žuvininkystės tarnybos pareigūnai nurodė, kad žvejybos įrankių akių dydis nėra matuojamas kiekvieno patikrinimo metu. Jeigu žvejybos įrankis nėra matuojamas, tuomet nurodomas tik leistino tinklo akių dydis.

Pažymėtina, kad Žuvininkystės kontrolės tvarkos apraše nėra nustatyta, ką tiksliai turi patikrinti Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, todėl susidaro situacijos, kai nėra aišku, ar žvejybos tinklų akių

dydžio matavimas yra privalomas, ar gali būti pasirenkamas. Žuvininkystės tarnybos atstovų teigimu, tikrinimus atliekantys pareigūnai pirmiausia įvertina sugautų žuvų dydį ir, kilus įtarimų dėl naudoto žvejybos tinklo akių dydžio, atlieka žvejybos įrankių apžiūrą bei matavimą. Žuvininkystės tarnybos atstovai pažymėjo, kad yra nustatyti tikrinimo prioritetai ir bendrosios tikrinimo nuostatos. Pagal 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009¹⁷ 74 straipsnio 3 dalies nuostatas pareigūnai visų pirma tikrina:

- a) ar teisėtai sugauti laive turimi, laikomi, gabenami, perdirbami ar parduodami kiekiai ir ar tikslūs su sugautais kiekiais susiję dokumentai arba elektroninėmis priemonėmis perduota informacija;
- b) ar teisėti žvejybos įrankiai, kuriais žvejojamos gaudomų rūšių žuvis ir kuriais sužvejoti laive laikomi sugauti kiekiai;
- c) atitinkamais atvejais laikymo planą ir atskirą tam tikrų rūšių žuvų laikymą;
- d) žvejybos įrankių ženklimą;
- e) 40 straipsnyje nurodytą informaciją apie variklį.

Manytina, kad nacionaliniuose teisės aktuose galėtų būti nustatyti privalomi patikrinti aspektai arba nurodytos išimtys, kada netikrinami tam tikri aspektai, pavyzdžiui, žvejybos tinklo akių dydžiai.

Korupcijos rizikos veiksniu laikome neaiškų reglamentavimą, suteikiantį galimybę atliekant tikrinimus ne visada pasverti sugautas žuvis ir išmatuoti žvejybos įrankius, taip pat nenurodyti naudojamų techninių priemonių informacijos ar iš viso tokių priemonių nenaudoti.

Pasiūlymas Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai: nustatyti privalomus žvejybos laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aspektus ir užtikrinti, kad tikrinimo metu būtų naudojamos techninės priemonės, taip pat informacijos apie jas pateikimas tikrinimo akte.

2.10I žvejybos stebėtojų sąrašą įtraukus Žuvininkystės tarnybos pareigūnus gali būti neužtikrinamas nešališkas verslinės žvejybos jūrų vandenyse priežiūros vykdymas

Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 60 dalyje nustatyta, kad žvejybos stebėtojas – fizinis asmuo, Žemės ūkio ministerijos įgaliotos institucijos įgaliotas stebėti, kaip Lietuvos Respublikos žvejybos laivo kapitonas ir kiti įgulos nariai laikosi žvejybos srities teisės aktų. To paties įstatymo 33 straipsnio 1 dalis nustato, kad tarptautinių žvejybos organizacijų reikalavimu jų jurisdikcijai priklausančiose akvatorijose žvejojančiuose Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose privalo dirbti žvejybos stebėtojai. Žvejybos stebėtojai gali būti skiriami ir į kitus jūrų vandenyse žvejojančius Lietuvos

¹⁷ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinančiame reglamente (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006 (EUR-Lex - 02009R1224-20190814 - LT - EUR-Lex (europa.eu)).

Respublikos žvejybos laivus. Žuvininkystės įstatymo 32 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad žvejybos stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose tvarką nustato Žemės ūkio ministerija, o žvejybos stebėtojus į Lietuvos Respublikos žvejybos laivus skiria Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija, t. y. Žuvininkystės tarnyba.

Pagal Žvejybos stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose taisyklių, patvirtintų žemės ūkio ministro 2009 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 3D-154¹⁸, 3 punktą stebėtojai skiriami į visus Lietuvos Respublikos žvejybos laivus, žvejojančius Žvejybos Šiaurės Vakarų Atlante organizacijos (NAFO) reguliuojamame rajone. Tame pačiame punkte nustatytas apribojimas skirti tą patį stebėtoją daugiau kaip du kartus į to paties žvejybinio laivo reisu įsigaliojo nuo 2020 m. spalio 1 d. žemės ūkio ministro 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 3D-673 „Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. 3D-154 „Dėl Žvejybos stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“. Pažymėtina, kad pagal Žvejybos stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose taisyklių 11 punktą žvejybos stebėtojas per 20 kalendorinių dienų nuo žvejybos reiso pabaigos privalo pateikti Žuvininkystės tarnybai nustatytos formos ataskaitą, kurioje pateikiama pagrindinių stebėtojo išvadų santrauka. Minėtų taisyklių 15 punkte nustatyta, kad išlaidas, susijusias su stebėtojo veikla (stebėtojo kelionės į žvejybos laivą ir iš jo išlaidas, stebėtojo sveikatos ir gyvybės draudimo kelionės į žvejybos laivą ir buvimo jame metu išlaidas, stebėtojo buvimo žvejybos laive išlaidas), apmoka žvejybos laivo savininkas (valdytojas). Pagal minėtas Žuvininkystės įstatymo 33 straipsnio 1 dalies nuostatas žvejybos stebėtojai yra žvejybos laivų darbuotojai, taigi jiems žvejybos laivai moka darbo užmokestį ir kompensuoja su veikla susijusias išlaidas.

Pagal korupcijos rizikos analizės atlikimo metu galiojančią Asmenų, turinčių teisę vykdyti žvejybos stebėtojų veiklą Lietuvos Respublikos žvejybos laivuose, žvejojančiuose tolimuosiuose žvejybos rajonuose, sąrašą, patvirtintą Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. V1-167 (su pakeitimais)¹⁹, iš viso į šį sąrašą buvo įrašyta dešimt asmenų, iš kurių trys yra Žuvininkystės tarnybos pareigūnai. Žuvininkystės tarnybos atstovai informavo, kad trys pareigūnai buvo paskirti žvejybos stebėtojais, kadangi atitiko tuo metu galiojusį reikalavimą turėti galiojančią liudijimą, patvirtinantį kursų pagal 1978 m. Tarptautinės konvencijos dėl jūrininkų rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų ir kitus teisės akte nurodytus reikalavimus. Žuvininkystės tarnybos pareigūnai nurodė, kad tuo metu Lietuvoje nebuvo kitų asmenų, atitikusių minėtą reikalavimą, ir galinčių atlikti žvejybos stebėtojų funkcijas. Nuo 2020 m. spalio 1 d. pasikeitus žvejybos stebėtojams keliamiems reikalavimams, į Žvejybos stebėtojų sąrašą buvo įtraukti ir kiti asmenys, tačiau, Žemės ūkio ministerijos ir Žuvininkystės tarnybos atstovų teigimu, dėl reikalavimo, kad tas pats stebėtojas negali būti skiriamas į daugiau kaip du iš eilės to paties žvejybos laivo reisu, Žuvininkystės tarnybos pareigūnai vis dar

¹⁸ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1FD812BEC541/asr>.

¹⁹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/698670809a8e11e58fd1fc0b9bba68a7/asr>.

paliekami Žvejbos stebėtojų sąrašė. Pagal Žuvininkystės tarnybos atstovų pateiktą informaciją analizuojamu laikotarpiu du Žuvininkystės tarnybos pareigūnai vykdė stebėtojų pareigas: 2019 m. spalio mėnesį ir 2020 m. spalio mėnesį. Pažymėtina, kad žvejbos stebėtojų funkcijų vykdymas Žuvininkystės tarnybai nėra nustatytas.

Pažymėtina, kad pagal viešai skelbiamą informaciją du iš trijų į Žvejbos stebėtojų sąrašą įtrauktų Žuvininkystės tarnybos pareigūnų yra valstybės tarnautojai (Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriaus vyriausiasis specialistas ir Žvejbos stebėsenos ir kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas), vienas – darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį (Žvejbos stebėsenos ir kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas).

Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriui pavesta organizuoti stebėtojų darbą Lietuvos Respublikos žvejbos laivuose, organizuoti žuvininkystės kontrolės priemonių įgyvendinimą ir naudojimą, pagal kompetenciją tirti pranešimus apie Lietuvos Respublikos žvejbos laivų žuvų išteklių apsaugą ir žvejbą tolimuosiuose žvejbos rajonuose reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus. Viena iš Žvejbos stebėsenos ir kontrolės skyriaus funkcijų yra vykdyti Lietuvos Respublikos žvejbos laivų vykdomos verslinės žvejbos tolimuosiuose žvejbos rajonuose stebėseną ir kontrolę. Taigi visi trys Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, galintys būti paskirti ir žvejbos stebėtojais, dirba kontrolės funkcijas vykdančiuose struktūriniuose padaliniuose.

Korupcijos rizikos veiksniu laikome neužtikrinimą nešališkai vykdyti verslinės žvejbos tolimuosiuose žvejbos rajonuose priežiūrą, nes trys Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, patys būdami kontroliuojantys asmenys, taip pat kartais atlieka ir kontroliuojamąsias funkcijas žvejbos laivuose.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: užtikrinti, kad žvejbos stebėtojų funkcijas konkrečiuose žvejbos laivuose vykdę Žuvininkystės tarnybos pareigūnai neatliktų žvejbos laivų kontrolės funkcijų, taip pat vertinti, ar Žuvininkystės tarnybos pareigūnų įtraukimas į Žvejbos stebėtojų sąrašą neprieštaruja teisės aktų nuostatoms, pavyzdžiui, kreipiantis į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją arba imtis kitų alternatyvių problemos sprendimo būdų.

2.11 Tobulintina žvejbos stebėtojų atitikties nustatytiems reikalavimams tikrinimo tvarka

Pagal Žvejbos stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejbos laivuose taisyklių 7 punktą stebėtojais gali būti skiriami asmenys, kurie turi:

1. Patirties žuvų rūšims ir žvejbos įrankiams nustatyti.
2. Galiojantį asmeninio išgyvenimo technikos, priešgaisrinės saugos ir gaisrų gesinimo, pirmosios pagalbos suteikimo pagrindų, asmeninio saugumo ir socialinės atsakomybės mokymo kursų, atitinkančių 1978 m. Tarptautinės konvencijos dėl jūrininkų rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų A-VI/1-1, 2, 3, 4 poskyrių reikalavimus, baigimo liudijimą, išduotą akredituotos, jūrininkus rengiančios mokymo įstaigos.

3. Žinių apie atitinkamame žvejojimo rajone taikomas žuvų išteklių apsaugos ir vykdymo užtikrinimo priemonės.

4. Geba atlikti paprastas mokslines užduotis, pavyzdžiui, imti žuvų mėginius, vykdyti stebėjimus bei tiksliai registruoti duomenis.

5. Moka lietuvių kalbą ir anglų kalbą (ne žemesniu kaip B1 lygiu).

Žvejojimo stebėtojų sąrašo sudarymo ir stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus tvarką nustato Žvejojimo stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus taisyklės, patvirtintos Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2009 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. V1-32²⁰. Pagal Žvejojimo stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus taisyklių 6 punktą asmuo, pageidaujantis būti įtrauktas į Sąrašą, Žuvininkystės departamentui (dabar – Žuvininkystės tarnybai) pateikia prašymą įtraukti į Žvejojimo stebėtojų sąrašą, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, dokumentus, patvirtinančius, kad atitinka stebėtojams nustatytus reikalavimus: stebėtojų rengimo kursų baigimą patvirtinančio dokumento kopiją, galiojančio liudijimo, patvirtinančio kursų pagal 1978 m. Tarptautinės konvencijos dėl jūrininkų rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų reikalavimus baigimą, kopiją ir gyvenimo aprašymą, kuriame pateikta informacija apie kalbų mokėjimą. Taigi žvejojimo stebėtoju norintiems tapti asmenims keliamas reikalavimas mokėti lietuvių ir anglų kalbas ne žemesniu kaip B1 lygiu Žuvininkystės tarnybos nėra tikrinamas, nes pagal galiojančią tvarką kalbų mokėjimo lygį kandidatai nurodo gyvenimo aprašyme. Kadangi į Žvejojimo stebėtojų sąrašą įtraukiami tik tie asmenys, kurie atitinka Žvejojimo stebėtojų veiklos Lietuvos Respublikos žvejojimo laivuose taisyklių 7 punkte nustatytus reikalavimus, taip pat ir nustatytų kalbų mokėjimo lygį, manytina, kad Žuvininkystės tarnyba turėtų užtikrinti asmenų tikrinimą ne tik formaliai, bet ir realiai.

Atlikdami korupcijos rizikos analizę susipažinome su ūkio subjekto atstovo 2020-10-05 Žuvininkystės tarnybos Žvejojimo stebėsenos ir kontrolės skyriui pateiktu prašymu dėl žvejojimo stebėtojo įtraukimo, kuriame buvo prašoma įmonės darbuotoją įtraukti į žvejojimo stebėtojų sąrašus visiems tolimosios žvejojimo rajonams. Pažymėta, kad nurodytas asmuo atitinka visus žvejojimo stebėtojams taikomus patirties, išsilavinimo ir sugebėjimų reikalavimus. Prie prašymo nebuvo nurodyta apie pridedamus priedus, todėl laikytina, kad priedų nebuvo. Tokio pat turinio prašymą pateikė to paties ūkio subjekto atstovas el. paštu 2020-12-24, tik jame buvo prašoma įtraukti į sąrašas dar keturis įmonės darbuotojus. Pažymėta, kad visi darbuotojai atitinka visus žvejojimo stebėtojams taikomus patirties, išsilavinimo ir sugebėjimų reikalavimus. El. laišku pateiktame prašyme nurodyta, kad pridedamos asmens dokumentų kopijos. Taigi praktikoje juridiniam asmeniui teikiant prašymą įtraukti jo darbuotoją į žvejojimo stebėtojų sąrašą nesilaikoma Žvejojimo stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus taisyklių 6.1 punkto nuostatų, pagal kurias asmuo, pageidaujantis būti įtrauktas į Sąrašą,

²⁰ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.937AB1210525>.

Žuvininkystės departamentui pats pateikia prašymą. Manytina, kad nebuvo pateikti dokumentai, patvirtinantys asmenų atitiktį stebėtojams keliamiems reikalavimams. Nepaisant šių trūkumų asmenys buvo įtraukti į Žvejojimo stebėtojų sąrašą Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V1-108 ir 2020 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V1-134.

Korupcijos rizikos veiksmu laikoma praktikoje vykstančių procesų neatitiktis nustatyti tvarkai, taip pat asmenų, siekiančių tapti žvejojimo stebėtojais, atitikties nustatytiems reikalavimams, vertinimo proceso trūkumai, kurie gali lemti korupcijos pasireiškimą, pavyzdžiui, susitarimą įtraukti į žvejojimo stebėtoją asmenį, neatitinkantį nustatytų reikalavimų.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų Žvejojimo stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus taisyklėse nustatytų reikalavimų tikrinimą, taip pat nustatyti kitą, ne vien gyvenimo aprašymo pateikimą, kaip reikalaujamų kalbų mokėjimo lygio įrodymą, pavyzdžiui, pateikti užsienio kalbos mokėjimo lygį patvirtinantį dokumentą ar užsienio kalbos kursų baigimo pažymėjimą.

2.12 Vertinant didžiausias galimas ūkio subjektui žvejojimo galimybes remiamasi tik pateikta deklaracija apie ryšius su kitais ūkio subjektais

Pagal Žuvininkystės įstatymo 17⁵ straipsnio 4 dalies nuostatas vienas ūkio subjektas, įskaitant su juo susijusius ūkio subjektus, nurodytus šio įstatymo 14¹ straipsnio 12–19 dalyse, gali turėti teisę į ne daugiau kaip 40 procentų Lietuvos Respublikai skirtų kiekvienos rūšies žuvų žvejojimo galimybių Baltijos jūroje. Susijusiais ūkio subjektais laikomi susiję fiziniai asmenys ir juridiniai asmenys:

- Susijusiais fiziniiais asmenimis laikomi sutuoktiniai, taip pat tėvai (įtėviai) ir jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai). Šiame straipsnyje apibrėžiant fizinio asmens ryšius su juridiniais asmenimis, sutuoktiniai arba tėvai (įtėviai) ir jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai) laikomi susijusiais su juridiniu asmeniu, jeigu bent vienas iš sutuoktinių arba tėvų (įtėvių) ir jų nepilnamečių vaikų (įvaikių) yra susijęs su šiuo juridiniu asmeniu.

- Susijusiais ūkio subjektais laikomi ūkio subjektai, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai turi balsų daugumą juridiniame asmenyje arba tiesiogiai ar netiesiogiai daro lemiamą įtaką juridiniam asmeniui. Laikoma, kad ūkio subjektas tiesiogiai turi balsų daugumą juridiniame asmenyje, jeigu jis yra juridinio asmens dalyvis, turintis ne mažiau kaip 1/2 balsų, suteikiančių teisę balsuoti juridinio asmens dalyvių susirinkime. Laikoma, kad ūkio subjektas netiesiogiai turi balsų daugumą juridiniame asmenyje, jeigu kitas juridinis asmuo, kuriame šis ūkio subjektas turi balsų daugumą, gali įgyvendinti šio straipsnio 15 dalyje išvardytas teises. Laikoma, kad tiesiogiai daryti lemiamą įtaką juridiniam asmeniui gali ūkio subjektas, kuris naudodamasis savo turimomis teisėmis ar sutartimis gali skirti ar atšaukti juridinio asmens ar kito juridinio asmens vienasmenį ar kolegialų organą ar kolegialaus valdymo organo narių daugumą arba yra juridinio asmens dalyvis ir pagal susitarimus dėl balsavimo teisės perleidimo,

sudarytus su kitais dalyviais, turi ne mažiau kaip 1/2 balsų, suteikiančių teisę balsuoti juridinio asmens dalyvių susirinkime. Laikoma, kad ūkio subjektas daro netiesioginę lemiamą įtaką juridiniam asmeniui, jeigu kitas juridinis asmuo, kuriame šis ūkio subjektas daro lemiamą įtaką, gali įgyvendinti šio straipsnio 17 dalyje išvardytas teises. Susijusiais ūkio subjektais taip pat laikomi juridiniai asmenys, kuriuose tas pats fizinis ar juridinis asmuo arba tie patys asmenys turi ne mažiau kaip 1/2 balsų, suteikiančių teisę balsuoti juridinio asmens dalyvių susirinkime, arba tiesiogiai ar netiesiogiai daro lemiamą įtaką juridiniam asmeniui.

Perleidžiamosios teisės į žvejybos galimybes Baltijos jūroje suteikimo, perleidimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, teisės galiojimo panaikinimo ir individualių žvejybos galimybių skyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-620²¹, 10.3 papunktį ūkio subjektas, atitinkantis nustatytas sąlygas ir norintis gauti perleidžiamąsias teises, Žuvininkystės tarnybai pateikia užpildytą deklaraciją apie su juo susijusius ūkio subjektus, kaip jie apibrėžti Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 12–19 dalyse, kurie valdo Lietuvos Respublikos žvejybos laivą. Deklaracijos forma patvirtinta minėto tvarkos aprašo 2 priede, kurio fragmentas pateikiamas žemiau esančiame paveikslėlyje.

DEKLARACIJA					
DĖL SUSIJUSIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ					
20__ m. _____ d.					
1. Ar ūkio subjektas yra susijęs su kitais ūkio subjektais, kaip apibrėžta Žuvininkystės įstatymo 14 ¹ straipsnio 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ir 19 dalyse, kurie valdo Lietuvos Respublikos žvejybos laivą?	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center; padding: 0 10px;">Taip</td> <td style="text-align: center; padding: 0 10px;">Ne</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;">☐</td> <td style="text-align: center; border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px;">☐</td> </tr> </table>	Taip	Ne	☐	☐
Taip	Ne				
☐	☐				
Jei į pirmą klausimą buvo atsakyta teigiamai, pildoma toliau.					
2. Susijusio ūkio subjekto vardas, pavardė arba juridinio asmens pavadinimas					
Patvirtinu, kad pateikti duomenys ir dokumentai yra teisingi.					
Ūkio subjektas ar jo įgaliotas asmuo	(Parašas)	(Vardas, pavardė)			
A. V. (tik juridiniams asmenims)					

Pažymėtina, kad administracinėje byloje Nr. I-33-208/2019 Žuvininkystės tarnybos atstovai nurodė, kad ūkio subjektai pateikė išplėstinius juridinių asmenų išrašus, kuriuose matyti, kad minėtų įmonių buveinių adresai yra skirtingi ir jų vadovai nėra tie patys asmenys. Manytina, kad ūkio subjektų akcininkai, bet ne įmonių buveinių adresai turėtų būti laikomi vienu iš ūkio subjektų ryšių kriterijų.

²¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4252fa209c8011e68adcda1bb2f432d1/asr>.

Atkreiptinas dėmesys, kad Žuvininkystės tarnybos pareigūnai vertino reorganizuotų juridinių asmenų išplėstinius įrašus.

Kadangi informacija apie fizinių ir juridinių asmenų ryšius su kitais ūkio subjektais nėra lengvai prieinama, nes fizinių asmenų ryšiams nustatyti turėtų būti naudojami Gyventojų registro duomenys, o juridinių asmenų ryšių nustatymas net ir turint prieigą prie Juridinių asmenų registro yra ganėtinai sudėtingas, Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, siekdami įvertinti ūkio subjekto atitiktį nustatytiems kriterijams, turėtų prašyti papildomų dokumentų, o ne vien vadovautis ūkio subjekto pateikta deklaracija. Galimybę ūkio subjektams patiems deklaruoti ryšių su kitais ūkio subjektais buvimą ar nebuvimą ir Žuvininkystės tarnybos pareigūnams neturint galimybių patikrinti pateiktos deklaracijos duomenų laikome korupcijos rizikos veiksniu, galinčiu sudaryti prielaidas nevertinti ūkio subjekto pateiktos deklaracijos duomenų atitikties registrų duomenims.

Pasiūlymas Žuvininkystės tarnybai: svarstyti dėl reikalavimo ūkio subjektams pateikti papildomus dokumentus, pavyzdžiui, akcininkų sąrašą, nustatymo.

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS)

Išanalizavus Žuvininkystės tarnybos veiklą leidimų išdavimo bei žvejybos kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės veiklos srityje darytina išvada, kad yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių²²:

3.1. Kritinės antikorupcinės pastabos:

3.1.1. Neaiškus Žuvininkystės tarnybos atliekamų tikrinimų reglamentavimas, nenustatyta nuotoliniu būdu atliekamų tikrinimų tvarka. Žuvininkystės kontrolės vykdymą reglamentuoja tiek Žuvininkystės kontrolės pareigūnų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašas, patvirtintas žemės ūkio ministro, tiek Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Žuvininkystės tarnybos direktoriaus. Kai kurios minėtų aprašų nuostatos skiriasi, nes nustato skirtingas patikrinimų rūšis, pavedimo atlikti tikrinimą būtinumą. Nors nėra nustatyto nuotolinio tikrinimo būdo, tačiau atlikdami korupcijos rizikos analizę nustatėme atvejų, kai ūkio subjektai buvo patikrinti nuotoliniu būdu (motyvai išdėstyti 2.3 poskyryje).

3.1.2. Nedetalizuoti kai kurie ūkio subjektų atrankos planiniams patikrinimams atlikti kriterijai, taip pat nenustatytas jų lyginamasis svoris, todėl nėra aiškus ūkio subjektų atrankos tikrinimams procesas. Manytina, kad šie trūkumai galėtų sudaryti sąlygas į tikrinimų planą įtraukti norimus tikrinti ūkio subjektus arba tam tikrų ūkio subjektų netikrinti planine tvarka (motyvai išdėstyti 2.4 poskyryje).

3.2. Kitos antikorupcinės pastabos:

3.2.1. Neužtikrintas detalus komisijų posėdžių eigos fiksavimas rengiant posėdžių protokolus ir darant garso ir (ar) vaizdo įrašus, todėl gali būti sunku atsekti aukciono būdu skiriamų individualių žvejybos galimybių eigą. Nesant patvirtintos tvarkos Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos ir Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos posėdžiai vykdyti nuotoliniu būdu. Teisinio reglamentavimo atotrūkis nuo praktikoje susiklosčiusios situacijos antikorupciniu požiūriu vertintinas neigiamai (motyvai išdėstyti 2.1 poskyryje).

3.2.2. Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos sudėtis keičiama prieš posėdžius, todėl gali sukelti abejonių dėl tokių sprendimų priežasčių ir pagrįstumo (motyvai išdėstyti 2.2 poskyryje).

3.2.3. Ne visada laikomasi nustatyto termino informuoti ūkio subjektą apie planinį tikrinimą, todėl pranešimai apie tikrinimus ūkio subjektams pateikiami likus nuo 6 iki 8 darbo dienų vietoj nustatyto mažiausio 10 darbo dienų termino (motyvai išdėstyti 2.5 poskyryje).

3.2.4. Ne visada užtikrinamas mažiausias ūkio subjektų tikrinimus atliekančių pareigūnų skaičius, nes kai kuriais atvejais tikrinimus atliko tik vienas Žuvininkystės tarnybos pareigūnas. Tokiais atvejais nesilaikoma „keturių akių“ principo (motyvai išdėstyti 2.6 poskyryje).

²² Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės 2 skyriuje.

3.2.5. Nenustatyta ūkio subjektų veiklos patikrinimo kontrolinių klausimynų pildymo tvarka, todėl pareigūnai naudoja netinkamus atliekamai patikrai klausimynus (motyvai išdėstyti 2.7 poskyryje).

3.2.6. Ūkio subjektų veiklos tikrinimo aktai ne visada pildomi vadovaujantis patvirtinta tvarka, ne visada iš tikrinimo akto aiškūs patikrinimų rezultatai. Tam tikrais atvejais nepateikiama visa privaloma informacija, pavyzdžiui, pavedimo atlikti tikrinimą data ir registracijos numeris, tikrinimo akto registracijos numeris, tikrinamo ūkio subjekto pavadinimas. Taip pat ne visada iš tikrinimo akto aiškūs patikrinimų rezultatai, pavyzdžiui, ar pažeidimų nustatyta, ar ne (motyvai išdėstyti 2.8 poskyryje).

3.2.7. Nenustatyta, kuriuos veiksmus privaloma atlikti tikrinant žvegybos laivą, įmonę (grandį), todėl atliekant tikrinimus galima ne visada pasverti sugautas žuvis ir išmatuoti žvegybos įrankius, taip pat nurodyti naudojamų techninių priemonių informacijos ar iš viso tokių priemonių nenaudoti (motyvai išdėstyti 2.9 poskyryje).

3.2.8. Į žvegybos stebėtojų sąrašą įtraukus Žuvininkystės tarnybos pareigūnus gali būti neužtikrinamas nešališkas verslinės žvegybos jūrų vandenyse priežiūros vykdymas. Šiuo metu trys Žuvininkystės tarnybos pareigūnai, iš kurių du yra valstybės tarnautojai, yra įtraukti į Žvegybos stebėtojų sąrašą. Esant žvegybos laivų poreikiui Žuvininkystės tarnybos pareigūnai yra komandiruojami į žvegybos laivą vykdyti žvegybos stebėtojų funkcijų, nors tokių funkcijų vykdymas Žuvininkystės tarnybai nėra nustatytas (motyvai išdėstyti 2.10 poskyryje).

3.2.9. Tobulintina žvegybos stebėtojų atitikties nustatytiems reikalavimams tikrinimo tvarka, nes nėra tikrinama, ar asmuo atitinka visus nustatytus reikalavimus. Nustatyti proceso trūkumai gali lemti korupcijos pasireiškimą, pavyzdžiui, susitarimą įtraukti į žvegybos stebėtoją asmenį, neatitinkantį nustatytų reikalavimų (motyvai išdėstyti 2.11 poskyryje).

3.2.10. Vertinant didžiausias galimas ūkio subjektui žvegybos galimybes remiamasi tik pateikta deklaracija apie ryšius su kitais ūkio subjektais. Žuvininkystės tarnybos pareigūnams sudaroma galimybė nevertinti ūkio subjekto pateiktos deklaracijos duomenų atitikties registrų duomenims (motyvai išdėstyti 2.12 poskyryje).

3.3. Kitos pastabos: nėra.

Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes ir siekdami užtikrinti skaidresnę ir efektyvesnę Žuvininkystės tarnybos veiklą leidimų išdavimo bei žvegybos kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės veiklos srityje, parengėme pasiūlymus, kuriuos pateikiame korupcijos rizikos analizės išvados ketvirtame skyriuje.

4. PASIŪLYMAI²³

Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką leidimų išdavimo bei žvejybos kvotų paskirstymo ir perskirstymo organizavimo ir kontrolės srityje, teikiame Žuvininkystės tarnybai įgyvendinti šiuos pasiūlymus pagal nustatytą kompetenciją:

4.1. Pasiūlymai atsižvelgiant į kritines antikorupcines pastabas:

4.1.1. Imtis veiksmų, kad žuvininkystės kontrolės reglamentavimas taptų aiškus ir atitiktų Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas, pavyzdžiui, panaikinti Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašą, reglamentuoti nuotoliniu būdu atliekamus tikrinimus (Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.3 poskyryje).

4.1.2. Detalizuoti ūkio subjektų, kurių patikrinimų tikslas yra žuvų išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymo kontrolė, planinių patikrinimų atrankos kriterijus, nustatytų jų lyginamąjį svorį ir skelbiant metinį tikrinimų planą nurodyti, kuriuos kriterijus atitiko ūkio subjektas (Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.4 poskyryje).

4.2. Pasiūlymai atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:

4.2.1. Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos bei Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamentuose nustatyti reikalavimą daryti komisijų posėdžių garso ir (ar) vaizdo įrašus bei jų saugojimo tvarką, taip pat minėtų komisijų darbo reglamentus papildyti nuotolinio posėdžio organizavimo būdu ir nustatyti nuotolinių posėdžių organizavimo tvarką (Žemės ūkio ministerijai) (motyvai išdėstyti 2.1 poskyryje).

4.2.2. Paskirti asmenis, galinčius pavaduoti Perleidžiamųjų teisių į žvejybą vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos narius (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.2 poskyryje).

4.2.3. Nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės, kurios užtikrintų ūkio subjektų informavimą apie planinius tikrinimus nustatytais terminais (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.5 poskyryje).

4.2.4. Nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės, kurios užtikrintų nustatyto reikalavimo dėl patikrinime dalyvaujančių mažiausiai dviejų pareigūnų laikymąsi (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.6 poskyryje).

4.2.5. Nustatyti ūkio subjekto veiklos patikrinimo kontrolinių klausimynų pildymo tvarką (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.7 poskyryje).

4.2.6. Nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų privalomos informacijos tikrinimo akte pateikimą ir tikrinimo akte pateikiamos informacijos išsamumą (Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.8 poskyryje).

²³ Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, prašome per 3 mėnesius nuo šios išvados ir pasiūlymų gavimo dienos pateikti STT informaciją apie šioje išvadoje pateiktų pasiūlymų numatomą įgyvendinimą Jūsų įstaigoje.

4.2.7. Nustatyti privalomus žvejojimo laivo, įmonės (grandies) tikrinimo aspektus ir užtikrinti, kad tikrinimo metu būtų naudojamos techninės priemonės, taip pat informacijos apie jas pateikimas tikrinimo akte (Žemės ūkio ministerijai ir Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.9 poskyryje).

4.2.8. Užtikrinti, kad žvejojimo stebėtojų funkcijas konkrečiuose žvejojimo laivuose vykdę Žuvininkystės tarnybos pareigūnai neatliktų žvejojimo laivų kontrolės funkcijų, taip pat įvertinti, ar Žuvininkystės tarnybos pareigūnų įtraukimas į Žvejojimo stebėtojų sąrašą neprieštarauja teisės aktų nuostatom, pavyzdžiui, kreipiantis į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją arba imtis kitų alternatyvių problemos sprendimo būdų (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.10 poskyryje).

4.2.9. Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų Žvejojimo stebėtojų skyrimo į Lietuvos Respublikos žvejojimo laivus taisyklėse nustatytų reikalavimų tikrinimą, taip pat nustatyti kitą, ne vien gyvenimo aprašymo pateikimą, kaip reikalaujamų kalbų mokėjimo lygio įrodymą, pavyzdžiui, pateikti užsienio kalbos mokėjimo lygį patvirtinantį dokumentą ar užsienio kalbos kursų baigimo pažymėjimą (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.11 poskyryje).

4.2.10. Svarstyti dėl reikalavimo ūkio subjektams pateikti papildomus dokumentus, pavyzdžiui, akcininkų sąrašą, nustatymo (Žuvininkystės tarnybai) (motyvai išdėstyti 2.12 poskyryje).

4.3. Pasiūlymai atsižvelgiant į kitas pastabas neteikiami.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Agnė Putrimienė, tel. 8 706 63 337, el. p. agne.putrimiene@stt.lt
Rengėjos tiesioginis vadovas – Korupcijos prevencijos valdybos Korupcijos rizikos skyriaus viršininkas
Domantas Lukauskas

**ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ĮVERTINTI TEISĖS AKTAI,
DOKUMENTAI IR INFORMACIJA****I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI**

1. Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas.
4. Lietuvos žvegybos Baltijos jūroje 2020 metų kontrolės veiksmų programa, patvirtinta Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2020 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. V1-20.
5. Perleidžiamosios teisės į žvegybos galimybes Baltijos jūroje suteikimo, perleidimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, teisės galiojimo panaikinimo ir individualių žvegybos galimybių skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-620.
6. Perleidžiamųjų teisių į žvegybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 3D-346.
7. Perleidžiamųjų teisių į žvegybos vidaus vandenyse kvotas suteikimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir atšaukimo bei žvegybos kvotų skyrimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. 3D-310.
8. Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu Nr. 2015 m. liepos 3 d. Nr. 4-432/1R-169.
9. Ūkio subjekto veiklos patikrinimo kontroliniai klausimynai, patvirtinti Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2019 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V1-105.
10. Lietuvos Respublikos žvegybos laivų, žvejojančių jūrų vandenyse, variklių galios patikros tvarkos aprašas, patvirtintas Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V1-179.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

1. Žuvininkystės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Žuvininkystės tarnybos direktoriaus 2011 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. V1-31.
 2. Žvejybos produktų gamintojų organizacijų ir akvakultūros produktų gamintojų organizacijų pripažinimo ir pripažinimo panaikinimo taisyklės, patvirtintos žemės ūkio ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. 3D-298.
 3. Perleidžiamosios teisės į žvejybos galimybes Baltijos jūroje suteikimo, perleidimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, teisės galiojimo panaikinimo ir individualių žvejybos galimybių skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-620.
 4. Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-618.
 5. Perleidžiamųjų žvejybos teisių jūrų vandenyse suteikimo komisijos posėdžio protokolai, 2019–2021 m.
 6. Planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašai (2019 m., 2020 m., 2021 m.).
-